6 BİRİNCİKANUN 1940
CUMA
Üçüncü Yıl - No. 934

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İdare Yeri
Nuruosmaniye, No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
TELEFON: 20795
Her yerde 5 kuruş

Balkanlarda vaziyet

Türkiye ile Yunanistanın ... açık ve dürüst meslek... Sovyetler Birliğinin ... görüşlü ve dirayetli siya... de inzimam edince, Bal... artık mihver entrika... ve emelleri için müsaid ... zemin olmaktan çıktı.

...an: Hüseyin Cahid YALÇIN

İngiltere harbi akim kaldıktan ve kış mevsimi de hülûl ettikten ..., mücadelenin ağırlık mer... Akdenize ve Balkanlara in... etti. Mihver politikasına ...ftarlık ve propagandacılık ... bütün gazeteler Balkan... çok mühim hâdiselerin ... edeceği hakkında keha... bulunmağa başladılar. ...anlar deyince de bilhassa ...ye ile Yunanistanı kasde... lardı. Mihver devletlerinin ... iki devletten açık bir vaziyet ...larını istiyecekleri ilân o... yordu.

Bütün nazarların Akdenize Balkanlar havalisine in'itadan sonra, henüz çok bir zaman geçmeden, tahmin edilen ... değişikliklerin ve altüst ...ların hiçbirinin vukua gel... diği görüldü. Vâkıa, Balkanlarda çok, pek çok mühim bir ...dise oldu. Fakat bunu o felâ... müjdecilerinin hiç biri a...larından geçirmemişti. İtal...nun birdenbire Yunanistana ...um etmesi ve Yunanlıların ...ur ve kahraman müdafaaları ...ok hesabları ve ümidleri ...üt etti. Romada bir kaç gün ...de ezileceği zannolunan Yu...istan, bir aylık bir harb ne...inde Akdenizdeki İtalyan ...ğidini âdeta sıfıra indirmiş ...dir. Bugün Yunan orduları ...anların istiklâl ve haysiyet...inin bir şampiyonu gibi İtal...un istilâsını defediyorlar. Bu ...uz mahallî bir tesir yapmak...kamıyarak bütün cihan po...asında bir rol oynayabile... bir mahiyeti haizdir. İtal...an kuvvetinin kıymetsizliği ...eydana çıkması üzerine dün... politikasında behemehal vu... gelecek inkişaflara intiza... şimdilik yalnız Balkanları ...ünürsek diyebiliriz ki Yu...an zaferi, henüz kat'i neticesi... varmamış olmakla beraber, ... olmazsa bu kış mevsimi için Balkanların sükûn ve sulhunu ...rtarmıştır. Küçük ve kah...aman Yunanistanın ifa ettiği ...hizmeti bütün Balkanlı dost...leri derin bir memnuniyet ve ...uhabbet ile karşılamaktadır...

Yunanistanın vaziyeti işte ...tik açıkça anlaşıldı. O büyük ...ir azim ve cesaret ile ölmez Yunan idealleri uğrunda harb ...diyor.

Türkiyenin vaziyeti de ayni ...erecede açıktır. Türkiye, İn...iltere ile akdettiği ittifaka sa...dakatini en salâhiyettar bir a...zdan ilân ve teyid eylemiştir. Türkiyenin politikasında değiş...iklik ve döneklik zihne sığar ...ir şey değildir. İttifakına sa...dakatini ve herhangi şekilde bir ...aarruza uğradığı takdirde, şe...ref ve istiklâlini şiddetle müda...faa edeceğini bildiren Türkiye ...ayni zamanda hiç bir macera ...aramıyacağını ve hiç bir devlete ...karşı düşmanca bir harekete ...kalkmıyacağını da anlatmıştır. İşte bu şerait altında Türkiye ...her ihtimale karşı hazır bir ...halde yekpâre bir kale gibi dur...maktadır.

Türkiye ile Yunanistanın ce...sur, açık ve dürüst mesleklerine Sovyetler Birliğinin uzak görüşlü ve dirayetli siyaseti de ...inzimam edince, Balkanlar artık ...mihver entrikaları ve emelleri ...için müsaid bir zemin olmaktan ...çıktı. Molotofun Berlin mülâkatı hakkında son verilen ma...lûmatın ne dereceye kadar mev...suk olduğu bittabi kestirilemez...se de mülâkattanberi siyasî ...vekayiin cereyanında göze çar...pan vasıflar Sovyetler Birliğinin ötedenberi kararlaşmış ...mesleğinden inhiraf etmediği ...kanaatini veriyor.

Balkanların büyük altüst olmalara şimdilik maruz kalmıyacağının tahakkuk etmesi Bulgaristanda bir dereceye kadar hayal sukutlarına sebeb olmuş gibi telâkki edilebilir. Vâkıa Bulgaristan ötedenberi sulha

Hüseyin Cahid YALÇIN

(Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

Yunan - İtalyan harekâtını gösterir harita

Yunanlılar Ayasaranda kapılarına geldiler

Yunanlıların geniş ihata çemberi daralıyor

ERGİRİNİN DÜŞMESİ BEKLENİYOR

İtalyanlar çemberden kurtulmak için şimale doğru ric'at ediyorlar

Londra, 5 (a.a.) — Taymis gazetesinin Atina muhabiri yazıyor:

Cebhenin merkez bölgesinde yeni ve mühim bir Yunan ilerlemesi kaydedilmektedir.

Evvelce zigzak olan Yunan hattı son harekât neticesinde aşağı yukarı düz bir çizgi haline gelmiştir. Bundan insanca tasarruf hasıl olacak, Yunan ordusunun taarruz kudreti de artacaktır. Ayasaranda ile Ergiri de düştüğü zaman - ki buna intizar edilmektedir - cebhe daha ziyade kısalacaktır.

Cebhenin en son cenahında kaydedilen mühim ilerlemeler de müstakbel harekât için pek müsaittir.

Bu suretle Yunan ordusunun ileri harekâtı sağlam ve metodlu bir surette devam etmekte ve düşmanın mukavemeti tedricen kırılmaktadır.

Düşmanın kuvveti ve imkânları küçümsenmemek lüzumu aşikâr olmakla beraber, nihaî zaferin Yunanlılar tarafından elde edileceği kanaati umumî ve

(Sonu sayfa 3 sütun 5 de)

İngiliz tayyareleri bir zafer kazandı

Arnavudluktaki hava harblerinde İtalyanlar mühim zayiat verdiler

BİR İNGİLİZ NAZIRI DİYOR Kİ:

Yunanistan müttefiklerin ilk zaferini kazanmıştır

Atina, 5 (a.a.) — Yunanistandaki İngiliz umumî karargâhı bugün İngiliz tayyarelerinin mühim bir zafer kazandıklarını resmen bildirmektedir.

Resmî beyanatta şöyle deniliyor:

Dün düşman hatları üzerinde cereyan eden şiddetli bir muharebe esnasında, avcı tayyarelerimiz bir çok düşman tayyaresi düşürmüşlerdir. Tepedelen bölgesinde alelâcele ric'at etmekte olan düşman kıtalarına İngiliz bombardıman ve avcı tayyareleri muvaffakiyetli hücumlar yapmışlardır. Bir grup yolların birleştiği bir noktayı ve kıtaat toplantılarını bombardıman etmiş, Tepedelene ve Berat'a giden yollara tam isabetler kaydedilmiştir. Düşman tayyareleri bombardıman tayyarelerimizle karşılaşmağa teşebbüs etmemişlerdir.

Ayasaranda açıklarında bombardıman tayyarelerimiz bir torpido muhribine hücum etmiş ve iki tam isabet kaydeylemişlerdir. Diğer bombalar geminin yakınına düşmüştür.

(Sonu sayfa 3 sütun 6da)

Asker ailelerine yardım başladı

Ankarada bulunan Belediye Muhasebe Müdürü Muhtar Acar dün asker ailelerine yapılacak yardım için 40 bin liralık münakale kararının vekâlet tarafından tasdik olunduğunu belediyeye bildirilmiştir.

Bu itibarla asker ailelerine yardıma derhal başlanmıştır. Bunun için her kaza lüzumlu olan bütün tedbirleri almıştır. Asker ailelerine yapılacak yardım büyükler için 5 küçükler için 2,5 olmak üzere hiç bir zaman 30 lirayı geçmiyecektir. Evi olmayıp ta kira ile oturan muhtaç asker ailelerine ayrıca 5 liradan 10 liraya kadar ev kirası verilecektir.

Muamele vergisinde değişiklik

Bazı küçük sanat erbabı muamele vergisinden muaf tutuldu

Haziran 940 tarihinden beri mer'iyet mevkiinde bulunan muamele vergisi kanununun tadil edileceği hakkında son günlerde ticaret ve sanayi erbabı arasında bazı şayialar dolaşmakta idi. Ankaradan alınan malûmata nazaran filhakika hükûmetimiz gördüğü lüzum üzerine 3843 numaralı muamele vergisi kanununda tadilât yapılmasını istilzam eden bir kanun lâyihası ihzar ve Büyük Millet Meclisine takdim etmektedir. Bu tadil teklifine göre tatbikatta küçük san'at müesseseleri için hasıl olan müşkülât bertaraf edilmekte ve eski kanuna göre defter tutmak, beyanname vermek ve saire gibi mecburiyetlere tâbi bulunan bazı san'at erbabına vergilerini se-

(Sonu sayfa 2 sütun 4 de)

ÇOLAK MOLLA

Dünyanın yetiştirdiği en kuvvetli ve en mahir pehlivan

Namları dünyayı kaplayan Koca Yusufları, Adalı Halilleri er meydanında ağlatan bu müdhiş pehlivanın hayatını M. Sami Karayel pek yakında gazetemizde yazacaktır.

HÜKÛMETİN MÜHİM BİR KARARI

Memlekette büyük bir hububat stoku vücuda getirilecek

Hükûmet bir kararname ile buğday, arpa çavdar ve yulaf mevcuduna el koyuyor

BU HUBUBAT SAHİBLERİNDEN DEĞER FİATLA VE PEŞİN PARA İLE SATIN ALINACAK

Ankara, 5 (Hususî muhabirimizden) — Çavdarın Toprak Mahsulleri ofisinin işgal mevzuu bahsine alınması hükûmetçe kararlaştırılmıştır. Yeni bir kararnameye göre Toprak mahsulleri ofisi buğday, çavdar, arpa ve yulaf mahsullerinden memleket ihtiyacı olarak stoklar yapmağa memur edilmiştir. Bu mallara değer fiyatlar mukabilinde el konarak ofise devredilecektir. Bu stoklardan 3491 sayılı kanunun ikinci maddesinin B. fıkrası ve 21 ve 22 inci maddelerine tevfikan ve ayrıca müstahsilin ihtiyaçlarını temin etmek suretiyle peşin para ile satış yapılır.

Buğdaylar yerine göre, ekstra mallar 7 kuruş 75 santimden 8,5 kuruşa kadar. Diğer buğdaylar 7 kuruş 25 santimden 8 kuruşa kadar, çavdarın kilosu 6 kuruştur. Arpalar yerine göre ekstra 5 kuruş 75 santimden 6 kuruş 25 santime kadar, beyaz arpanın kilosu 5,5 kuruştan 6 kuruşa kadar, siyah ve çakır arpanın kilosu 5 kuruş 25 santimden 5 kuruş 75 santime kadar ve yulafın kilosu da 6.5 kuruşa kadar azamî mübayaa fiyatı tesbit edilmiştir.

Ayrı bir kararname ile Toprak Ofisinden yapılacak satışların fiyatı tesbit edilmiştir. Buna göre bazı yerlerde mübayaa fiyatlariyle İstanbul, İzmir ve daha bazı vilâyetlerde alış kilo fiyatlarına 50 para, diğer yerlerde 70 para ve 2 kuruş ilâve ederek satış yapılacaktır.

Diğer bir kararnameye göre zahire ticareti ile uğraşmıyan müstahsillerden gayri bütün hakikî ve hükmî şahıslar bu kararın neşri tarihinden son-

(Sonu sayfa 3 sütun 4 de)

Başvekâletin bu hususta neşrettiği tebliğ

Ankara, 5 (a.a.) — Başvekâletten tebliğ edilmiştir:

Hükûmetin, buğday işini esaslı olarak hal için almış olduğu kararlar, bugünkü resmî gazete ile ilân edilmiştir.

Biliyorsunuz ki, son zamanlarda buğdayın ve alelûmum hububatın fiyatları ve bunların tevzi bazı tevkalâde âmiller dolayısile istikrar ifade eden bir manzara arzetmekte idi.

Bir taraftan çiftçinin kendisine elverişli bir fiyat bekliyerek mahsulünü pazara sevketmekte ağır davranması ve diğer taraftan hububat stoklarına sahib tüccarın mütemadi bir fiyat tereffüüne intizaren mallarını piyasaya arzetmemeleri bu istikrarsız manzaranın belli başlı iki unsurunu teşkil ediyordu. Buğday fiyatlarını müstahsile vefa edecek bir hadde tutmak ve çift-

(Sonu sayfa 3 sütun 4 de)

Örfî idare komutanlığının selâhiyeti

Bir kısım zabıta salâhiyetleri örfî idare komutanlığı emrine devredildi

Örfî idare kanununun 2 inci maddesi mucibince; Vekiller Heyeti tarafından tayin ve tesbit olunan zabıta salâhiyet ve vazifeleri askerî makamlara intikal etmektedir. Bu salâhiyet ve vazifelere müteallik karar ve emirler mahallî zabıta marifeti ile icra ettirileceğinden bu hususda Emniyet Müdürü Muzaffer Akalın dün sabahtan itibaren örfî idare komutanlığı ile temasa geçmiş bulunmaktadır.

Bu tarihden itibaren idarei örfiye Komutanlığı, zabıta salâhiyet ve vazifeleri kanununun 6, 13, 14, 18 ve 21 inci maddelerindeki bütün vazife ve salâhiyetleri iktisab etmiş bulunmaktadır. Binaenaleyh bu maddelerin ihtiva etmekte olduğu, halkın rahatını bozacak şekilde ve rezalet sayılacak surette sarhoşluk ve sarhoşlukla âhara tecavüz ve taarruz; şehir ve kasabalarda saat 24 den sonra gramofon, radyo veya caz çalarak mahalleyi taciz etmek, resmî vesikası olmadan abone, ilân toplamak, şantaj yapmak, dolandırıcılıktan suçlu olmak, terbiyeye ve

(Sonu sayfa 2 sütun 6 da)

Harb Vaziyeti

Neden Alsas-Loren?

Yazan
HİKMET ILGAZ

On yedinci asırdan itibaren Almanlarla Fransızlar arasında zuhur eden bütün ihtilâflarda Alsas - Loren meselesi mühim bir mevki işgal eder. Galib taraf bu iki vilâyeti kendi ülkesine ilhakı birinci iş bilir. Bu sebeble Alsas - Loren bir zafer sembolü gibi asırlardanberi elden ele dolaşır.

Bu iki vilâyet Alman mıdır? Fransız mıdır? Almansa Fransızların, Fransızsa Almanların daima bu meseleyi kurcalamaktaki maksadları nedir? Bu mesele hallolunmamış bir muamma değildir. Bunun en iyi cevabını gene bu vilâyetlerin halkı verir. Siz nesiniz diye sorulduğu zaman ne Almanız, ne Fransızız derler. Alsaslı veya Lorenliyiz cevabını verirler. Dilleri, kültürleri, örf ve âdetleri de bu iddialarına hak verdirecek mahiyettedir.

Alsas ve Lorende bir hâkimi-

(Sonu sayfa 2 sütun 4 de)

Sovyet - Amerikan münasebetleri düzeliyor

New - York, 5 (a.a.) — Reuter: New - York Herald Tribune'un Vasington muhabiri bildiriyor:

Birleşik Amerika ve Sovyet hükûmetleri 1923 senesindenberi kapalı bulunan Vladivostook Amerika konsoloshanesinin yeniden açılmasına karar vermişlerdir.

Bu, Sovyetler tarafından Amerikaya yapılan ilk müsaadekârlıktır. Bu mesele, son aylar zarfında Sovyet sefiri Ounansky ile Sumner Weles arasında yapılan mülâkatlarda müzakere edilen meselelerden biridir.

Sovyetler Alman askerî tabiyesini beğenmiyorlar

Moskova, 5 (a.a.) — Kızıl ordunun organı olan «Kızıl Yıldız» gazetesi neşrettiği bir makalede yıldırım harbinin leh ve aleyhinde mütalealar yürüttükten sonra diyor ki:

Düşmanı yalnız kat'i bir muhare-

(Sonu sayfa 3 sütun 3 de)

BULGARLAR NE İSTER?

Makedonya komitesinin esrarengiz ve korkunç teşkilâtı sırra dayanıyor, sırrın kuvvei müeyyidesini yemin, yeminin teminatını ise ölüm cezası teşkil ediyordu

— 8 —

Mokedonya komitesi, 1893 senesinin karanlık, yağmurlu bir kış gecesi, iki Bulgar hocası tarafından Perlepede kuruldu. Birinin adı Damian Gruef, diğerinin adı Pere Tochef olan bu iki hoca, kendilerini belli etme-

YAZAN:
A. N. K.

(Sonu sayfa 4 sütun 1 de)

SABAHTAN SABAHA:

Denizlerden mahrumiyet felâkettir!

8-10 ay sonra Almanların eksikleri!

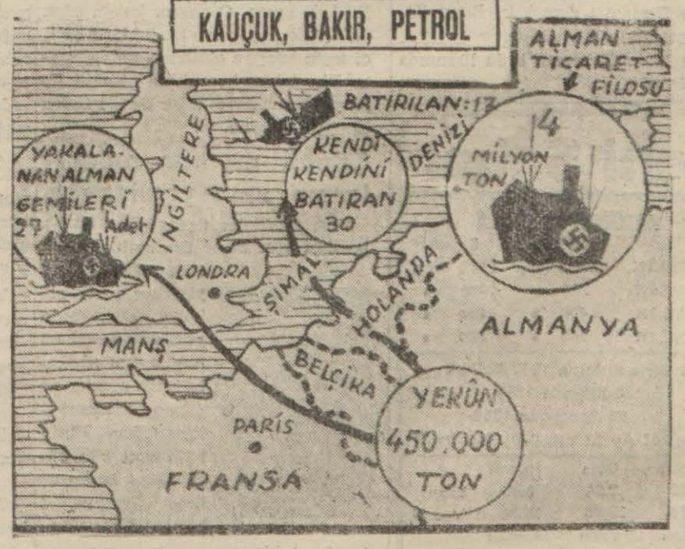

Almanyanın bu harbe girerken ticaret filosunun tonaj yekûnunu ve bu yekûndan ne kadarını kaybettiğini gösterir kroki

Değil Almanya ve İtalya gibi denizlere kapıları kapalı olan muharib memleketler, hattâ İngiltere ile bütün Avrupa bitarafları da bu kış son derece zahmetli geçmektedir. Almanlar açık denizlerde arada bir bazı İngiliz nakliyatına ağır darbeler vurduklarını bildirirken bir noktayı itiraf ediyorlar: Evvelki gün bir kafileden 200 bin ton hacmindeki gemiyi batırdıklarını

(Sonu sayfa 2 sütun 7 de)

HİNDİSTANA DAİR

Genç Türkiyeyi sevmek, Hind ve Müslüman gençliğini bir araya toplayan, birbirine bağlayan mühim rabıtalardan biri olmuştur...

YAZAN: HALİDE EDİB — No. 9

İki gözü de âmâ olan bu adamın tedavi hususunda birçok muvaffakıyetlerinden bahsetmiştiler. Meselâ; Hindistanın büyük şairi Mehmed İkbal bana, garblı doktorların tedavi edemedikleri boğaz hastalığını, Yunanî usulle Ensarinin kardeşi tedavi ettiğini söyledi. Bunların kullandıkları, hemen umumiyetle nebatî ilâçlardır. Bu nebatları şimdi Avrupa doktorluğu da bazı yerlerde tedkik ediyor.

Doktor Ensari, Delhide 1910 da muayenehane açmış, tababete başlamıştı. 1912 de Balkan harbi münasebetiyle Hindistan Hilâliahmerinin reisi olarak, İstanbula gelmişti. Bu adamın Türkiyeye ve Türklere karşı beslediği takdir ve büyük muhabbet, öteki Hind Müslümanlarınınkinden başka idi.

Onu Türklere bağlıyan rabıtada sırf Müslüman hissi hâkim değildi. O, daha çok yeni ve inkılâpçı Türkiyeye merbuttu. Doktor Ensari genç müslümanlara Türklerin yeni cebhesini öğretmiş bir adamdı. Ayni zamanda da Hindularda da Türkiyeye karşı alâka uyandırmış, onlara da genç Türkiyeyi sevdirmişti. Garib olarak genç Türkiyeyi sevmek Hindu ve Müslüman gençliğini bir araya toplayan, birbirine bağlıyan mühim rabıtlardan biri olmuştur. Burada izahı faydalı olacak bir nokta vardır. O da Türklere muhabbet ve alâkanın birbirine zıt iki cebhesidir. Bir kısım Müslümanlar Türkü sırf Müslümandır diye severler. Hindular bunlara şübhe ile bakar "bu Müslümanlar, vatandaşlarından fazla Türkleri seviyorlar.„ derler. Bir kısım Müslümanlar da - ekseriyetle gençliği - şarktaki inkılâbçı milletlerin bir modeli diye Türkleri severler. Bu kısım ile genç Hindular arasında ayrılık gayrilik yoktur. Hattâ diyebilirim ki, Türkiyeyi bu yeni cebhesinden seven Hinduların belki sayıları fazladır, bile. Nasyonalist Hindular arasında, en sola doğru olanlar da, hattâ en çok tanınmış "Cevahir Lal Nehru„ gibi sosyalist liderlerin lâkırdılarında ve yazılarında, bugünkü Türkiyeye karşı samimî bir muhabbet görünür.

Doktor Ensariyi her halde siyasete sürükleyen ilk âmil Türkiye olmuştur. Fakat, bir defa o sahaya girdikten sonra umumun emniyetini kazanmış ve Hindistanın kafa ve ahlâk bakımından çok nüfuzlu bir politika adamı olmuştu.

Ensarinin Hindistan siyasetinde en çok iman ettiği ve fikir halinden filiyata geçirmek için ömrünü vakfettiği şey şudur: Hindistan vatandaşlığı yalnız dine ve mezhebe dayanan bir bağ olmamalı; her Hindli memleketindeki istiklâl davasında tam bir müsavat içinde çalışmalı; ve yarının müstakil vatandaşları arasında hiçbir hukuk farkı olmamalı. Onda bu akide hiç değişmemiştir. Bundan dolayı (Communalits) lerin (1) hücumuna uğramıştı.

İş bu kadarla da kalmadı. Müslümanla Hindunun birleşmesini o zamanki İngiliz idaresi için tehlikeli bulan İngilterenin de husumetini celbetti, tevkif edildi ve hapse atıldı. Bu hapis onun esasen nazik olan bünyesini tamamen hırpaladı, yıprandırdı. Fakat, ideali yüzünden çektiği meşakkat sadece maddî bir sahada da kalmadı. Şarkta maalesef siyasî tenkitler çok çirkin ve şahsî bir şekil alıyor. Bu nevi hücumlardaki mefsedet ve iftira icadı bir san'at halindedir.

Bütün bunlara rağmen Ensari memleketinin düşünen ve ahlâk sahibi olan büyük bir zümresinin itimadını kazanmıştı. Hindistan millî hareketinde, "Fırkasız içtimalar" , "Bütün Hindistan" , isimleri altındaki büyük ve umumî toplantıların bir çoğuna Ensari reis olarak seçilmiştir. 1935 te kongre partisinin hem idare heyetinde, hem de "Gölge kabine„ sinde âza bulunuyordu. Evi idare heyeti merkezi olduğu için parti orada toplanıyordu.

Fakat bunların biri onu mesleğinden ve hastalarından ayırmıyordu. Hindin esasen başlıca prensleri ve zenginleri hastalarıydı. Fakat, onun evdeki muayenehanesine gelen hastaların çoğu fıkara idi ve bedava bakılırdı. Evin muayenehane olan tarafında (Rols Roys) ler göründüğü gibi, tek atlı arabalar, hattâ yalınayak hastalar da görünürdü. Muayene saatinde, evinde ne kadar mühim siyasî bir içtima olursa olsun, o, hastalarının başından ayrılmazdı. Fıkaraya verdiği sadece kıymetli zamanı değildi. Zenginlerden aldığı büyük ücretlerin bir kısmı fıkaranın cebine girerdi. Bütün Hindistan onu, hastalarının servetinden, adedinden ve evinin açık misafirperverliğinden dolayı, en zenginlerden biri diye tanırdı. Öldüğü zaman evinden başka servet bırakmadı. (Arkası var)

(1) Cemaatçi demektir. Bunu ileride etraflı izah edeceğiz.

(2) Bizim Zehranın ordu lisanında telâffuzu.

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Krş.	2700 Krş.
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	800 »

6 Birincikânun 1940 CUMA
6 Zilkade 1359
23 Sonteşrin 1356
Gün 341 Ay 12 Yıl: 940 - Kasım 29

Güneş	Öğle	İkindi	
2.29	7.24	9.47	Ezanî
8.10	12.05	15.28	Vasatî
Akşam	Yatsı	İmsak	
12.00	1.38	12.44	Ezanî
17.41	19.19	9.25	Vasatî

DİKKAT

«Yeni Sabah» a gönderilen yazılar ve evrak neşredilsin edilmesin iade olunmaz ve bunların kaybolmalarından dolayı hiç bir mesuliyet kabul edilmez.

HER SABAH

İlk geçimsizlik alâmetleri

Ergeç olacaktı amma, doğrusu bu kadar erken patlak vereceğine kimse ihtimal vermiyordu.

Zaten işler yolunda ve tıkırında giderken ortaklar arasında nadiren hırgür olur. Fakat bir kere de pürüzler çıktı, aksaklıklar başladı mı artık şikâyetlerin, nedamet alâmetlerinin bini bir parayadır.

Ferdler arasındaki münasebetlerde kendini gösteren bu derin hakikat, devletler arası münasebetlerde de cari olmalı ki son İtalyan muvaffakıyetsizlikleri karşısında Mihverin iki büyük rüknü arasında geçimsizlik başladığını Vaşingtondan gelen bir ajans haberinden öğrenmiş bulunuyoruz.

Belki mihver matbuatı bu ilk nâhoş şayiayı tekzib edecektir. Lâkin ateş olmıyan yerde duman bulunmaz derler. Hiç beklenilmeyen hâdise ve vâkıalarla dolu olan bu harbin bizi, bir İtalyan - Alman gerginliği şeklinde yeni bir sürprizle karşılaştırmıyacağını kimse temin edemez.

Geceler gebedir derler, bakalım şu uzun ve zifiri kış geceleri ilkbahara intizaren neler doğuracak?

A. Cemaleddin Saraçoğlu

Limanlar Umum Müdürü

Devlet Limanlar İşletmesi Umum Müdürü Raufi Manyas yeni Münakalât Vekilile görüşerek lüzumlu direktifleri almak üzere Ankaraya gitmiştir.

Bir günde bir milyon liralık ihracat

Dün muhtelif memleketlere 1 milyon 13 bin liralık ihracat muamelesi kaydedilmiştir. Haricî satışlar gün geçtikçe artmakta olduğundan memleket dahilindeki döviz ihtiyacımız günden güne artmaktadır ve Almanyaya dün yeni anlaşmaya göre 230 bin liralık tütün gönderilmiştir. Bundan başka Bulgaristana portakal vesaire ihraç edilmiştir.

CUMADAN CUMAYA

Karanlıkta kavgaya tutuşan iki komşu. — Maaşlara zam. — Saatte 60 mil. — Karanlığa karşı kadın bacakları...

Karanlık eğlenceleri

Zifiri karanlıkta bir adam, onun ayağına basmıştı. Elile bu adamı göğsünden itti ve biribirlerini görmeden aralarında şiddetli bir kavga çıktı. Terbiyesizlik, ahmaklık ilk hafif ithamların - dandı. Ne hayvanlıkları, ne eşeklikleri kaldı. Aralarına bekçi girdi ve onları ayırdı.

Hâdisenin cereyan ettiği mahallede sakin olan bu kavgacılardan biri pek hürmet ettiği, sevdiği, saydığı bir komşusunu ziyarete giderek sinirlerini yerinden oynatmış olan hâdiseyi anlatmak istedi. Daha söze başlarken öteki:

— Ben de dedi. Ben de bu akşam eve gelirken bir terbiyesize çattım, ne soysuz, ne küstah herifler var; tam bizim köşeyi saparken biri ayağıma bastı...

— Garib şey... Ben de ayni noktada...

Fakat sözünü tamamlıyamadı. İkisi de sustu. O akşam kavga eden terbiyesiz, soysuz ve küstahların şimdi karşı karşıya oldukları anlaşılmıştı. Bir daha karanlıkta kimse ile kavga etmemeye ikisi de içinden yemin ediyordu.

Küçük memur maaşlarına zam yapılacak!

Bazı maddeler üçer, beşer kuruş, bazıları üçer beşer lira arttı. Ekmek sinsi sinsi, onar, yirmişer para, nihayet otuz para yükseldi. Esnaf bunun acısını çıkarabilirken memur ne yapacak? Memurları Cihan Harbi hükûmeti bile düşünmüş, kayırmış iken Cümhuriyet hükûmetinin unutacağı akıldan geçmezdi ve işte küçük memurlara zam yapılacağını okuyoruz. Ancak bu zam, haziranda temin edilecekmiş. O halde bu beş ay için bakkala, zerzevatçıya da:

— Dur, yeter artık!...

Diyecek ve onları hiç olmazsa mevcud fiyatları muhafazaya mecbur edecek bir el lâzım.

Tornistanı kuvvetli tanklar

Bir Ajans telgrafı Yunanlıların eline geçen tankların birinci vitesde 5, ikincisinde 10 mil gittiği halde tornistanda saatte 60 mil kadar sürate sahib olduklarını bildiriyor. Bu sürate piyadeyi yetiştirmek güçtür. Fakat gelen haberlerden anlıyoruz ki süngü hücumları bazı harb mıntakalarında bir neft yağı tesiri yaptığı için piyade de tanklardan ayrılmamaktadır.

Görülüyor ki bazı hükûmetlerin hazırlıksız ve tedbirsiz harbe girdiği rivayetleri yanlıştır. Her hükûmet, mukadder olan âkıbeti inceden inceye düşünerek tedbirini almış, öylece harbe girmiştir.

Karanlıkta kadın bacakları

Bazı kadınlar, iskarpinlerinin burnuna birer küçük ampul takıyor, ayaklarının basacağı yeri ve bacaklarını aydınlatıyorlar. Bu ampulcüklerin hizmeti bir iki değildir.

Kadınlara yollarını gösteriyor; iskarpinlerini ezilmekten kurtarıyor; erkeklere zifiri karanlık içinde sahibi belli olmıyan, binaenaleyh dünyanın en güzel kadınına aid olduğu zehabını veren kadın bacaklarını seyretmek zevkini veriyor.

Fakat kadınlar, masrafsız, ampulsüz de bu istifadeleri temin edebilirler: Çorab giymiyerek:

Beyazın karanlıkta ışıldadığı tecrübe edildi. Ağaçlar, direkler, bazı yol ağızları beyaza boyandı. Zaten kadınlar bütün bir yaz çorabsız gezmeye alıştılar. Şimdiki çorapların, soğuğun şiddetine karşı hiç bir himaye ve muhafaza vazifesi de olmadığına göre çorab giymeden sokağa çıkacak kadınlar -eğer yaz güneşile bacakları bronzlaşmamışsa- hem kendi yollarını, hem bizim gözlerimizi aydınlatacaklardır.

Selim İlhami

ŞEHİR HABERLERİ

İNGİLTEREDEN MÜHİM MİKDARDA MANİFATURA GELECEK

Amerika ile geniş mikyasta işler yapılmağa başlandı

Bir müddettenberi İngilizlerle cereyan etmekte olan ticarî müzakerelerin neticelendiği ve İngilizlerle geniş mahiyette ticarî anlaşmalar imzalandığı Ankaradan gelen haberlerden anlaşılmıştır. İngiliz Yakınşark ticaret birliği mümessilleri ile İstanbul manifaturacıları arasında yeni müzakereler yapılmaktadır. İngilizler memleketimizin muhtaç olduğu bütün manifaturayı temin etmeğe hazır olduklarını bildirmişlerdir.

Bu sebeble manifaturacılar birliği yapılacak idhalât için geniş bir liste hazırlamıştır. Bu sebeble evvelce tesbit edilen 500 bin İngiliz liralık manifatura idhalâtı 5 milyon sterline kadar çıkarılacaktır. .

İstanbul manifaturacılarının ihtiyacı olan ilk partiler önümüzdeki ay yola çıkarılacaktır. İngiltereden gelen mallar diğer manifaturalara nazaran biraz daha farklı ise de desen ve sağlamlık itibariyle daha iyidir.

Bu son anlaşma piyasadaki manifatura ihtiyacını tamamen karşılayacak ve manifatura fiyatlarındaki yükseklik de normal vaziyete düşecektir.

Amerikaya yarım milyon liralık ham afyon satıldı

Akdeniz harbini müteakib Amerika ile azalan ticarî münasebetlerimiz son zamanlarda Basra yolu ile daha geniş mıkyasta yapılmağa başlamıştır. Dün Amerikaya toprak mahsulleri ofisi tarafından yarım milyon liralık serbest dövizle ham afyon satılmıştır. Bu satış Amerikaya son zamanlarda yapılan en yüklü partilerden birini teşkil etmektedir. Buradan mal alan vapurlar doğru San-Fransiskoya gitmektedir. Avdette de Çin ve Hindistana uğrayarak memleketimiz için idhalât maddelerini getireceklerdir.

Muamele vergisinde değişiklik

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

neden seneye ve maktu usule tevfikan ödemek imkânı verilmektedir. Bu arada trikotaj, plâstik eşya, çamaşır mandalı, terazi, baskül, ve her nevi maden kaplamaları işi yapanlarla diğer bazı küçük san'at müesseselerinden muharrik kuvveti beş beygire ve işçi adedi ona kadar olanların bu haktan istifade ettirilecekleri anlaşılmaktadır.

Esasen 3843 numaralı kanunla işçi sayısı ve muharrik kuvvet bakımından muafiyet dışında kalan sınaî müesseselerden, müessese sahibi de dahil olduğu halde işçi sayısı günde onu ve muharrik kuvvet kullananlarda da muharrik kuvveti beş beygiri geçmeyenler ile, muharrik kuvveti on beygiri geçmiyen valsiz ve elekli değirmenlerin sahibleri istedikleri takdirde muamele vergileri götürü olarak tahakkuk ettirilebilirdi.

Ancak bazı küçük san'at erbabına bu hak verilmemiş idi. İşte hükûmet bu kere hazırladığı kanunla bu hakkı diğerlerine de teşmil etmek suretiyle vatandaşlara yeni bir kolaylık göstermek istemiştir. Bundan başka maktuiyete raptedilecek bilûmum küçük san'at müesseselerinin birincikânun ayı zarfında bağlı bulundukları varidat idaresine tahriren müracatta bulunmaları lâmdır.

Diğer taraftan işçi sayısı beşten ve motör kuvveti iki beygirden fazla olmıyan santa müesseselerine kanunen muafiyet hakkı tanınmıştır. İstanbul Defterdarlığı bu gibi müesseselere usulüne göre fotoğraflı muafiyet karnesi tevziine başlamıştır. Muafiyet karnesini haiz olan sanatkârlar herhangi bir suretle muamele vergisi vermiyeceklerdir.

HARB VAZİYETİ

Neden Alsas - Loren ?

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

yeti intihab için halk Pilebisite davet olunsa Amerika veya İngilterenin kazanması ihtimali vardır. Fakat Almanya veya Fransadan birinin kazanması imkânsızdır. Binaenaleyh her iki devletin bu hudud vilâyetleri üzerindeki tarihî davasını başka cihetlere hamletmek mecburiyetindeyiz.

Irk ve lisan meselesine dair ileri sürülen iddialar Alsas - Lorenin stratejik ehemmiyeti yanında pek sönük kalır. Çünkü bu iki vilâyete sahib olan Fransa Ren nehrini öne almak suretiyle Almanyaya karşı emin bir hudud vaziyeti elde etmiş olur, Meç, Nansi, Strazburg gibi hududa yakın müstahkem mevkiler Fransız ordusunun muharebe kuvvetini arttırır.

Majino hattı da Alsas - Loren eyaletleri dahilindedir. Gerçi bu harbde Majino kısmen tahrib edilmiş ise de bu tahribat ancak toprak üzerindeki kısımlara münhasır kalmıştır.

Şimdi Almanlar bu iki vilâyeti Fransızların arzusu hilâfına ilhak etmekle Ren nehri gibi bir tabiî mâniayı hazer zamanında geçmişler, inşası milyarlara ve büyük fedakârlıklara mal olan Majino hattını Alman hududları içinde bırakmışlar, Fransız hududunu en aşağı yarım asır silâhtan tecrid edilmiş vaziyete getirmişlerdir. Fransızları en ziyade muğber ve müteessir eden cihet budur. Binaenaleyh maksad Alsas - Loren değil, müstakbel bir muharebede Fransayı kuvvetli veya zayıf bırakmak meselesidir.

OKUYUCU DİYORKİ:

On beş kuruş ayhk olur mu?

Yeni Sabah Heyeti Tahririyesine

936 yılı haziranının 16 sında Sultanselim camii vâizlığına mahiye 600 akçe maaş ile tayin edildim. Senelerdenberi on para maaş almadım. Sebebini sordum bir para üç akçedir, aylık beş kuruştur. Vakıflar idare meclisince vakfın ademi müsaadesine mebni kırk beş kuruş zam ile maaşım elli kuruştur diye emri şifahi aldım. Maaşı sabıkım Muradpaşa cuma vâizlığından mahiye 300 kuruş maazam 1500 kuruş kadar almakta idim. Münhaller zuhurunda başka vâizlıklara diğer zevat tercih edilmekte, gadrim temadi etmektedir. Derdimin neşrini dilerim.

Sultanselim camii vâizlarından
Mehmed

Örfî idare komutanlığının salâhiyeti

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

ahlâka uygun olmayan yahud devletin emniyetine dokunacak şekilde oyun oynatmak, temsil yapmak, film göstermek gibi suçlar bademe polis tarafından vaz'iyed edilerek müddei umumiliğe değil; Örfî idare Komutanlığına verilecektir. Bu gibi suçlar askeri mahkemede muhakeme edilecektir.

Bundan başka film ve senaryoların muayenesi ile; bu hal kalkıncaya kadar şüpheli görülen şahısların nezaret altında bulundurulmaları da Örfî İdare Komutanlığı salâhiyeti dahiline intikal eylemiştir. İcabında komutanlık hususi ve umumî bilcümle nakil vasıtalarına da vaz'iyed edebilmek salâhiyetini almış bulunmaktadır.

Çorap ve fanila fabrikatörlerinin şikâyeti

Çorap ve fanilâ fabrikalarındaki iplik ihtiyacı günden güne artmaktadır. Fabrikatörler eylülde parasını verdikleri iplikleri henüz Sümerbank müesseselerinden alamamışlardır. Bu sebeble dün fabrikatörlerden mürekkeb bir grub Mıntaka İktısad Müdürlüğüne giderek vaziyeti izah etmişler vekâlet nezdinde bu hususda teşebbüslerde bulunulmasını istemişlerdir. İktısad Müdürlüğü Sümerbank müesseselerinden bu hususda malûmat istemiştir. Vaziyeti bugünlerde bir raporla İktısad Vekâletine bildirecektir.

Sivas - Erzurum istikrazının son tertibi

Haber aldığımıza göre Sivas - Erzurum istikrazının 5,5 milyon liralık 7 inci ve son tertibinin Suskripsiyonu da diğer tertiblerde olduğu gibi halkın ve müessesatın rağbeti üzerine muvaffakiyetle kapanmıştır.

PARAZİTLER KRALI!

Bir delikanlı; her yıl nişanlanma yolu ile kendini başkalarına besletiyormuş

Dün asliye ceza mahkemelerine gelen davaların içinde en enteresanı ve en ziyade merak ve hayret uyandıranı Şahab isminde suçlu bir gencin macerasıdır. Mahkemeye sevki de «izdivaç vâdi ile iğfal» suçudur.

Mahkemede dinlenilen iki genç kızın şehadeti de ilâve edilince anlaşılıyor ki bu delikanlı geçinmenin yolunu bu şekilde bulmuş ve birkaç defa yakasını sıyırmaya muvaffak olduğu bu ticareti bir türlü bırakamamıştır.

İddiaya göre Şahab bundan bir müddet evvel iyi halli bir aile kızı olan Bayan Zerrin ile tanınmış ve arkadaşlığa başlamışlardır. Kendisini Hukuk Fakültesi son sınıf talebesinden olarak tanıtan Şahabı ailesine de takdim etmekte hiç bir beis görmiyen Zerrin; ona resmen nişanlanmaları için ailesine müracaat etmesini teklif etmiş ve neticede Şahab da bu cesareti göstermiştir.

Hukuk son sınıfda, genç, yakışıklı ve tabii istikbali parlak; sonra da kimsiz kimsesiz bulunduğu için «çöpsüz üzüm» telâkki edilen Şahabın teklifi ailece kabul edilmiş.. sonra daha nişan bile yapılmadan zavallı gencin pansiyonlarda yatıp kalkması muvafik görülmiyerek apartman dairelerinin bir odasını da ona tahsis etmişlerdir.

Bir kaç hafta sonra da nişanlanma merasimi yapılacağı için hazırlığa başlanılmıştır.

Zerrin her akşam namzedi olan Şahabla gezmeye, sinemaya, davetlere gitmeğe başladığı sırada bir kaç arkadaşının dedikodusuna ve Şahab aleyhindeki sözlerine şahid olmuş fakat aldırmamıştır. Kendini kıskanmakta olduklarını düşünerek hepsine:

— Şahab benim nişanlımdır. Rica ederim aleyhinde bulunmayınız cevabını vermiştir ve bu sıralarda da nişanlanmaları yapılmış ve haftalar aylar böylece geçmiştir. Her gün yiyip içen, tertemiz yataklarda yatıp uyuyan ve her sabah fakülteye giderken cebine harçlığı bile konan Şahab yıl sonunda müteessir bir vaziyette eve dönmüş ve:

— İntihar edeceğim.. intihar edeceğim.. İmtihanda muvaffak olamadım. Diye ağlayıp sızlamağa başlamış ve yetişenler onu teselli ederek:

— Ne çıkar canım.. bu yıl olmasın da gelecek yıl olsun. Sen daha gençsin. Üzülmekte mana var mı?

Demişlerdir. Demişlerdir amma... Şahabın nişanlısı Zerrin her nedense vaziyetten şüphelenmiş ve fakültede tahkikat yapmıştır. Hukuk son sınıfda böyle bir Şahab bulunmadığını öğrenince neye uğradığını şaşırmış ve içinden yaralanmış bir halde eve dönüp ağlıya ağlıya annesine her şeyi anlatmıştır. Bunun üzerine aile Şahabdan gizli olarak tahkikata başlamışlar ve neticede onun fakir bir ailenden olup halen ana ve babası sağ dört tane de kız kardeşi bulunduğu; tahsili orta mektepten yukarı çıkmadığı, hukukda falan olmadığı bütün çıplaklığı ile meydana çıkmıştır. Bunun üzerine etrafdan yağan malûmat ve Zerrin ile tanışan bir kaç genç kızın verdiği haberler onları bütün bütün çileden çıkarmıştır. Meğer Şahab; vaktile bu kızlarla ayni şekilde ve ayni dilbazlıkla nişanlanarak birer sene kendisini besletip sonra münasib birer bahane ile nişanlarını bozmakta imiş.

Nişanlanma yolu ile kendini besleten bu parazit delikanlının foyası böylece meydana çıkmış ve mahkemeye verilmiştir.

Dünkü muhakeme onun müdafaasını hazırlaması için başka bir güne bırakılmıştır. Bakalım Şahab kendisini nasıl müdafaa edecek?

İlim Köşesi

Yazan: Prof. Salih Murad Uzdilek

Keşifler, ihtiralar

Sesler ve Renkler

— II —

Dünkü yazımızda bir dalgaya aid karakteristik mikdarları yani dalga uzunluğu, sürat ve frekans arasındaki münasebeti bildirdik. Misal olarak (la) notasını aldık. Şimdi ayni formülü ziya ve radyo dalgalarında tatbik edelim. O yazımızda bildirdiğimiz gibi kırmızı, mavi, sarı hasılı her renk muayyen bir ziya dalgasına tekabül eder. Bunlardan kırmızı taraf uzun dalgalı ve mavi taraf kısa dalgadır. Tayfın kırmızı tarafından dışına çıkarsak hararet dalgalarına ve sonra radyo dalgalarına gideriz. Mavi tarafından dışarı çıkarsak ültra viyole, röntgen, Gama ve kozmik şuaları yani kısa dalgalar mıntakasına gideriz.

Ses dalgalarının uzunluğu metre yönünden ifade edildiği halde bunlara nazaran pek kısa olan ziya dalgalarının uzunluklarını daha küçük ünitelerle ifade etmek icab ediyor. Bunlar için mikron (bir santimetrenin on binde biri), mili mikron (santimetrenin on milyonda biri), Angştron (santimetrenin yüz milyonda biri) üniteleri kullanılır. Bu son üniteye göre kırmızının dalga uzunluğu [*] A 8000 ve mavinin ki A 4000 kadardır. Bu halde kırmızı renk mavi rengin bir oktav aşağısındadır.

Fizikde ve musikide sesler arasındaki farklar fasılalarla ifade edilir. Fasıla iki ser frenkansı (veya takribi olarak perdesi) arasındaki nisbettir. Tabii bu nisbet mütenazır dalga uzunlukları arasındaki nisbetin makûsüdür. Müzisyenler vasat (la) yı esas aldıkları halde fizikçiler vasat (do) yu alırlar. Onların vasat (do) larının frekansı (256) dır. Frekansı bunun iki misli yani (512) olan (do) ya vasatın bir oktav yukarısında yani tiz nota dendiği gibi frekansı (128) olan (do) ya da vasat (do) nun bir oktav aşağısı yani (pes) denir. Böyle frekansları beynindeki nisbet 2/1 ise bu fasılâya bir oktav denir. Kırmızının frekansı mavi grekansının yarısı olduğundan mavi, kırmızıya nazaran bir oktav yukarıdadır. Musikideki bir oktavda normal olarak sekiz ses var ki bunlara do, re, mi, fa, sol, la, si, do diyoruz. Fakat mutedil gamda bunların adedi 12 ye ve alaturka musikide (çeyrek sesler işe girerek) 32 ye çıkar.

Bunun gibi Tayıf dediğimiz bir oktavlık radyasyon fasılasında yedi renk sayıyoruz. Fakta bu renkleri dalga uzunluklarına göre ayırırsak kırmızı ile menekşe arasına milyonlarca renk girer. Nitekim normal bir göz bir buçuk milyon kadar rengi biribirinden tefrik edebilir, bir müzisyen kulağının çeyrek sesleri biribirinden ayırması gibi.

Bu halde renkleri dalga uzunlukları veya frekansları bakımından biribirinden ayırd edersek renklere dair yürütülen mütaleaların anlaşılması daha kolay olur. Yani meseleyi sübjektif tarafdan değil objektif bakımdan tetkik etmiş oluruz. Bunu da yarına bırakıyoruz.

[*] A harfi Angştrom yerinedir.

SABAHTAN SABAHA

Denizlerden mahrumiyet felâkettir!

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

ilân ediyorlardı. Vakıâ İngilizler tekzib ettiler. Fakat Alman iddiası, İngilizlerin yüz binlerce tonluk nakliyata devam ettikleri - bunları ayda bir iki defa yakalasalar bile hiç bir gün büyük mikyasda deniz nakliyatının durmadığını göstermez mi?

İngiliz nazırlarından biri, İngiltereye harb malzemesi nakliyatının bazı meyva ve konserve et nakliyatı yerine geçeceğini haber verirken şunları söyledi:

— Almanyada kauçuk ve bakır kalmamaya başlamıştır. 8 - 10 ay sonra petrol de tükenecektir. İthalât ve ihracatının yarısını sulh zamanında denizlerden temin eden Almanya tamamile mahrum olduğu bazı iptidal maddelerin stoklarını harcıyor. Deniz nakliyatından mahrumiyet eninde sonunda bu stokları bitirecek ve kanudan komşudan ihtiyacın onda biri nisbetinde yapılabilen ithalât ne kauçuk ve bakır, ne de petrol ihtiyacına tekabül edebilecektir.

Cihan Harbinde Almanya iki sene ablukanın tesirini duymamıştı. Büyük sıkıntı iki seneden sonra başlamıştır. Bugün Avrupa tam bir müzayaka içindedir.

Almanya yalnız kara nakliyatile ihtiyaçlarını asla temin edemiyeceği için eline aldığı memleketlerin kıyılarından deniz nakliyatına da çalışmaktadır.

BEHÇET SAFA

BOŞA GİDEN GAYRETLER

YAZAN: İNGİLİZ BÜYÜK ELÇİSİ SİR NEVİLE HENDERSON

TÜRKÇEYE ÇEVİREN

Hüseyin Cahid YALÇIN

— 56 —

Bir adam on yedi yahud on sekiz "Stone,, gelse bile hiç bir zarar görmeden kırk iki "Pa-und" kaybedemez. Yaptığı tedavi kalbine dokunmuştu. Mart iptidasında uzun bir kür için Sanremoya gideceğini bana söyledi. Gerek bu, gerek harb muharriklerinin çılgınlıklarına ve diktatörlerin kavimlerinin arzularını hesaba katmak mecburiyetinde bulunduklarına dair söylediği sözler beni müsterih edecek mahiyette birer işaret idiler. Beni aldatmak istiyor olabilirdi. Fakat ben bundan şübheliyim. Diğer taraftan, şimdi Ribbentropun bütün harici meselelerde en çok nüfuz sahibi olduğu ve efendisinin hududsuz itimadını kazanmış bulunduğu aşikâr idi.

Böyle olmakla beraber, onun efendisinin sesine sadece bir aksi sadadan başka bir şey olmadığını düşünerek lüzumsuz yere endişe etmiyordum.

Şimdi bile, vukuattan sonra, o günlerde Hitler tarafından martta bazı adımlar atılmak düşünüldüğünü kabul edemiyorum. O hiç bir zaman tarihleri kat'i surette tesbit ederek ona göre hareket eden bir adam değildir. Onun yalnız bir kere evvelden bir tarih tesbit etmiş olduğunu iyi bilen bir adamdan işitmiş idim. Hitler 1938 senesi teşrinievvelinin birinde Çekoslovakyayı o sene mayısının 28 inde istilâ etmek kararını vermişti. Şubat ortasında iken Çek meselesinin halli için zihninde müayyen bir müddet kararlaştırmış olacağını zannetmiyorum. O zaman her şey maksadına hizmet edecek hâdisenin nasıl vücuda getirilebileceği meselesine tâbi idi. Şübhesiz ki son hedefi Bohemya ile Morovyayı, birinci Reichde olduğu gibi, tekrar üçüncü Alman Reich'nin hududlar içine, şu veya bu şekilde, almaktı. Fakat bu gayenin ne suretle temin ve istihsal edileceği hususunda henüz müteredddid bulunuyordu. Çekoslovakyada Alman aleyhdarı hizbların çoğalmasından pek ziyade canı sıkıldığı da muhakkaktı. Ajanları, Çekleri zayıflatmak için, Slovakların Çeklere karşı yaptıkları kavgaları teşvik ve teşci ediyorlardı. Fakat nihaî plânı henüz kat'i şeklini almamıştı. Her şey vaziyetin inkişafına bağlı idi.

Hitler bir Avusturyalıdır. Avusturyalının en maruf vasfı onların "Schlamperei,, leri diye tarif edilen halleridir. Bu bir nevi rast gele hareket etmedir, bir şey yaparken tesadüfe hisse ayırmalarıdır. Hitlerin bu mümeyyiz vasıftan büyük bir hisse almış olduğunu ben her zaman hissetmişimdir. Kafasında türlü türlü umumî plânlar bulunurdu. Fakat bunların ne suretle tatbik ve icra edileceğini evvelden düşünüp bu babda bir fikir edinmiş olmasından pek şübhem vardır. Maatteessüf gittikçe, muvaffakıyet ile, kendi büyüklüğüne ve lâyühtiliğine itimad ile daha fazla meşbu oldu. Plânları daha muazzam bir şekil aldı; "Schlamperei,, i hayret verici bir oportünizm üstadlığı ile mezcetti. Bunda her hususda mükemmel hazırlığın, hattâ en uzak ihtimalleri bile düşünmek suretiyle hareket eden maiyetindeki adamların yardımı oluyordu.

Hitler de, muarızları bir taktik hatası yapıncıya kadar beklerdi. Sonra, gerek umumî hedef ve gayesiyle gerek hatanın arzettiği fırsat ile gayet uygun görünen plânı kullanırdı.

1938 martında Schuschnigg'in o münasebetsiz plébiscite'inde olduğu gibi 1939 martında Bratislavada Çek hükûmetinin hiç de akılâne olmıyan müdahalesi Hitlere güzel bir fırsat temin etti. Maamafih, her iki vak'ada da Hitler bir hâdise tevlid etmeğe ne kadar faal surette çalışmış olursa olsun, bu fırsatı evvelden tahmin edebilmek kabil değildi. Nafiz nazarlı müşahidler bir ay kadar evvel 15 martın Çekoslovakya için bir karışıklık günü olacağını tahmin etmiş olmalarına - ve sonra nazarlarının nüfuzundan dolayı büyük bir itibar kesbetmiş bulunmalarına - rağmen bu talihli tahminleri şanstan başka bir şeye borçlu olmadıklarını zannederim. Eğer Çekler biraz daha ihtiyatlı olsalardı, eğer Stanley - Hudson'un ziyareti on gün daha evvel - yani Çeklerin baba Tisonun Slovak hükûmetini, yere atmalarından evvel, - vukua gelmiş olsa idi mart ayı, her şeye rağmen, bir kuzu gibi geçecekti ve uğursuz gün hiç olmazsa âtiye talik edilebilecekti. Ben yalnız "edilebilecekti,, diyorum. Çünkü Bratislavanın Çekler tarafından işgali bahanesi temelsiz olsaydı, başka biri de ayni neticeyi vererek buna kâfi gelecekti. Her halde, martın on beşi gelince, Münihde izale edilmiş diye ümid ettiğim Yunan trajedisi **motifinin** hâlâ felâket verecek surette faaliyette bulunduğunu hissettim. Hitler işin nihayeti sulha varmasına müsaade edecek değildi.

Vekayiin cereyanındaki insicamı kırmayı göze alarak, o şubatta Berline döndüğüm zaman bana söylenmiş olan bir şeyden burada bahsetmekten kendimi menedemiye - ceğim. Avdetimden biraz sonra, Hitlerle yakından teması bulunan ve ahiren onunla birlikte yemek yemiş olan birine tesadüf ettim.

Bana ilk söylediği şu oldu: "Almanyada şöhretiniz arttı. „ Bunun beni pek memnun ettiğini söyledim. Fakat sebebini anlarsam pek sevinecektim. Bu zat dedi ki: "Biliyorsunuz ki Almanyada geçen eylülde iki cereyan vardı: Biri harb partisi, diğeri harb aleyhtarı parti. Bu son parti nezdinde şöhretiniz daima iyi idi. Fakat şimdi diğer parti yanında daha çok meşhur oldunuz. Harb partisi sizi, Çeklere hücum ederse İngilterenin harbe gireceğini söylemek suretiyle Hitlere blöf yapmış olmakla itham ediyor. Fena halde kızgındırlar. Çünkü, hâlâ, ne olursa olsun İngiltere harb etmezdi kanaatindedirler. Şöyle diyorlar: "Bu Allahın belâsı İngiliz sefiri eylülde Nurembergdeki masalı ile blöf yaptı, Mayısta da bize hususî treniyle blöf yaptı. Ne blöfçü adam!„

Bu zatın sözlerinden şübhe edilemezdi. Vak'ayı burada iki sebebden dolayı tekrar ediyorum. Evvelâ, Münihden sonra Hitlerin aksülâmeli hakkında bir ziya serpiyor. Ayni zamanda, onun mahallî bir harbi her zaman arzu etmiş olduğu ve bundan sinyor Mussolini ile Mr. Chamberlain'in ittifakları yüzünden mahrum kaldığını hissettiği hakkındaki kanaatimi teyid ediyor. Majestenin hükûmetinin maksadını ifade eden sözlerimin de ihtimalki bunda tesiri olmuş olacaktı. İkinci sebeb şudur: Kullandığım lisanın ve bilhassa geçen eylülde Nurembergdeki sözlerimin kâfi derecede kuvvetli olmadığını İngilterede zannedenlere - böyleleri vardı - bu hikâye en iyi bir cevab teşkil eder.

Bazı kimselerin unuttukları yahud anlamaktan âciz kaldıkları nokta şikâyet ve itirazın kendi noktai nazarlarına uygun olmasa bile, başka bir noktai nazarı anlamağa çalışmış bir adam tarafından geldiği zaman daha iyi dinlendiği ve ehemmiyetle karşılandığıdır. Ecnebi memlekette resmî bir mümessil, bulunduğu memleketin hükûmetine düşman diye tanınırsa kendi memleketine en iyi bir hizmet ifa edemez. Diğer taraftan, gerek kendi memleketinin, gerek gönderilmiş olduğu memleketin menfaatlerine hizmet için elinden gelen gayreti sarfetmekle şöhret bulursa sözleri daha müessir olabilir ve bu sözlerin temin etmeği istediği gayeyi ihlâl edebilecek bir infial uyandırmaz. Mümessil bunu yapmakla memleketinin menfaatine iyi hizmet etmemiş olmaz. Çünkü iki menfaat daima telif kabul etmez değildir. Bilâkis.. Meselâ sulhu namuskârane ve makul bir surette muhafaza etmek muhakkak ki hem Almanyanın hem İngilterenin hem de sair bütün Avrupa memleketlerinin menfaatlerine muvafık olurdu.

SEKİZİNCİ BAB

Yolun ayrılması

Maamafih, geriye dönerek, Almanyada umumî vaziyetin bana göründüğü şekle bahsi intikal ettirmeliyim. Bunu o şubat ayında Berline döndüğüm zaman hariciye nezaretine ne surette anlatmış olduğumu izah edeceğim. 1938 Avrupa için pek mühim bir sene olmuştur. Bir kaç hafta içinde, Hitler büyük Frederick ile Bismarck tarafından başlanmış olan işi kan dökülmeksizin tamamlamıştı.

(Arkası var)

Balkanlarda vaziyet

(Başmakaleden devam)

taraftar gibi davrandı. Fakat Bulgaristanın beğendiği sulh, kendisine hediyeler ve bahşişler vâd ve temin eden bir sulh idi. Bir tek silâh patlatmadan Cenubî Dobrucayı ele geçiren Bulgaristan gene silâh patlatmadan Trakyayı ve Makedonyayı da hududları içine sokmağa muvaffak olacak ise pek tabiîdir ki sulha taraftar olurdu. Çünkü maksad behemehal kan dökmek değil, herhangi bir vasıta ile komşuları zararına kâra konmaktır. Bulgaristan bu kârı büyük devletlerin tazyiki neticesinde kolayca temin edebilmeyi ümid ettiği müddetçe yalnız hırsıcahlarını ilân ile ve komşularından toprak istemek ile iktifa edebilirdi.

Fakat Yunan, Türk ve Sovyetler politikalarının hemen hemen müvazi bir istikamet takib etmeleri neticesinde tekarrür eden sulhun Bulgaristanı memnun edeceğinde şübheliyiz. Bulgaristan için bu bir uslu oturmak sulhu olacaktır.

Yugoslavyadan mufassal ve mevsuk haberler pek alınamıyor. Fakat Yunan zaferlerinin orada da derin bir ferahlama husule getirmiş olacağında şübhe edilemez. Coğrafî vaziyeti icabı, mihver devletlerinin tazyiklerine pek maruz bir halde kalan Yugoslavya, mihverin bir kolunun kırılması neticesinde daha rahat bir nefes alabilir ve karşılaşacağı zorlukları daha serin kanlılıkla muhakeme imkânını bulabilir. İstiklâl ve hürriyetlerine pek merbut olan Yugoslavyalıların, icab ederse, vatanî vazifelerini ifada kusur etmeyeceklerine kimsenin şübhesi yoktur. Fakat Yugoslavyadan, sebebsiz yere, bir maceraya atılmak hareketini beklemekte de mâna yoktur. Büyük bir dirayet ve kiyaset ile memleketin mukadderatına riyaset eden Prens Paul, Yugoslavyanın selâmet ve şerefi için en münasib yolu pek güzel takdir ve tayin edecektir. Bundan dolayıdır ki Yugoslavya da Balkanlarda istikrar ve sükûn temini bahsinde mühim bir âmil olacaktır.

Rumanyaya gelince.... , fakat artık bir Rumanyadan bahsedilmesine imkân kalmış mıdır?

Hüseyin Cahid YALÇIN

Işıkların karartılması

Karara riayet etmiyen bazı kimseler Müddeiumumiliğe verildiler

Evvelki gece yapılan teftişler neticesinde söndürülme ve maskelenme kararına riayet etmiyen bazı kimseler hakkında zabıt tutulmuş ve bunlar derhal müddeiumumiliğe verilmişlerdir. Hakkında ceza zaptı tutulanları aşağıda veriyoruz:

Bakkal Ahmed Kassa, manav İsmail, tütüncü Haydar Kılıç, Beyoğlu Asrî sinema, Nişantaşı karakolu, bakkal Mustafa, Eminönü: Hilâl sinemaası, kahveci Hasan, Çarşıkapıda tütüncü Mesud, kasab Kadir, şarapçı Nuri, sebzeci Serkis, Kâzım Bozdoğan, Mehmed Ali, Fehmi, Ahmed, kasab Ali Yurdakul, bakkal Seyid, balıkçı İsmail, sebzeci Mehmed, kasab Hayri, Mustafa Aras, kasab Faik Çalışan, bakkal Sıtkı, Babıâli caddesinde Remzi kitaphanesi, Ankara caddesinde iki kahve, Ankara caddesinde bir çok tütüncü ve berber.

Sovyetler Alman askerî tabiyesini beğenmiyorlar

(Baştarafı 1 inci sayfada)

bede ezmek tarzı Napolyonun tâbiyesidir. Bu tarz 1914 - 1918 de muvaffakiyet temin edememişti. Şimdi ise tahakkuku daha imkânsızdır. Yıldırım harbi ancak kuvvetler arasında çok fark olduğu ve muharebe mevzileştirildiği zaman kabildir. Hattâ o zaman bile muharebe tek bir darbe ile bitmez. Bupnun bir misali İtalyan - Habeş harbidir. Son harbin başlangıcında her ne kadar Almanya bu suretle muvaffakiyet kazanmışsa da nihaî zafer meselesi henüz halledilmiş değildir. Fransanın süratle münhezim olması dahilî zâfından olmuştur. Alman muvaffakiyetlerini yalnız Alman kuvvetlerinin üstünlüğü temin etmemiştir. Bu muvaffakiyetlerin büyük bir kısmının sebeblerini Fransa ve Polonyanın zâfında görmek doğrudur. Sovyet sevkulceyşileri garbin yeni usullerini aynen kopye etmeği değil, daha ziyade onları tetkik ve ıslah eylemeği düşünmelidir.

Hükûmetin mühim bir kararı

(Baştarafı 1 inci sayfada)

ra nihayet dört gün içinde mahallî en büyük mülkiye memuruna verecekleri bir beyanname ile bütün buğday ve çavdar mevcudlarını bildireceklerdir. 500 kilodan fazla malı olmıyanlar, hükûmet daireleri, toprak ofisi bu mecburiyetten istisna edilmiştir.

Hükûmetin el koyarak değer fiyatla peşin olarak buğday ve çavdarları satın alacağı yerler: Afyon, Akdağmadeni, Aksaray, Akşehir, Amasya, Ankara, Bismil, Boğazlıyan, Bolvadin, Bor, Bozöyük, Burdur, Cihanbeyli, Çankırı, Çay, Çivril, Cuma, Denizli, Dinar, Diyarbakır, Ereğli, Eskişehir, Emirdağ, İstanbul, İzmir, Ilgın, Karaman, Kayseri, Kırşehir, Konya, Kütahya, Mardin, Puladlı, Sandıklı, Samsun, Siverek, Sivas, Şarkışla, Urfa, Yıldızeli, Yozgad, Zile şehirleri belediye hududları ile Eskişehir, Erzurum, Konya, Adana, Samsun, Sivas, İzmir, Afyon, Denizli hatlarının güzergâhıdır. Buradaki buğday ve çavdarlar mübayaaya esas fiyatlarla satın alınacaktır. El konan buğday ve çavdarları Toprak Mahsulleri ofisi satın alacaktır. Beyannamelerin tevdiinden 20 gün zarfında satın alınmıyan buğdaylar serbest bırakılmış addolunacaktır.

SON HABERLER

Başvekâletin neşrettiği tebliğ

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

çinin mahsulünü ucuz fiyatla elinden kaçırmasına mâni olmak maksadile, Cümhuriyet hükûmetince teşkil edilmiş olan Toprak Mahsulleri Ofisinin evvelce mübayaa fiyatı olarak tesbit ettiği 5 kuruş, müstahsillerimiz tarafından büyük bir memnuniyetle karşılandığı ve Ofisin yurdumuzun her tarafında alıcı merkezler açması temennisi umumileştiği halde, son zamanlarda bu fiyatın 5.50 ve müteakiben 6 kuruşa iblâğ edilmesine rağmen, bu âmiller yüzünden ofis merkezlerine satış için vaki müracaat talebleri de günden güne azaldı. İşte bu vaziyet karşısında, hükûmet bir taraftan piyasaya istenilen nizam ve istikrarı vermek ve diğer taraftan halk ve Milli Müdafaa ihtiyaçlarının zaruri kıldığı büyük memleket stokunu temin etmek maksadile, bu tedbirleri almıştır. Bu tedbirlerin esasları şunlardır:

1 — Şimdiye kadar Toprak Mahsulleri Ofisi, buğdayı orta Anadoluda 6 - 6,5 kuruşa almakta idi. Yeni kararname ile bu fiyat, kiloda 2 kuruş zammedilerek 8 - 8,5 kuruşa iblâğ edilmiştir. Ve bu fiyat ayni zamanda bu mıntakada buğdayın azami satış fiyatı olarak ilân edilmiştir. Hükûmet, bu fiyatla Türk çiftçisine ümid ettiği ve onun istihkakına kani olduğumuz fiyatı topdan vermiş oluyor. Bizzat müstahsillerimizin bunu memnuniyetle takdir edeceklerine eminim.

2 — Başlıca istihlâk merkezlerinde, azamî satış fiyatları tesbit ve ilân edilmiştir.

3 — Bu kararname ile hükûmet, muayyen mıntakalarda tüccar elinde bulunan buğday ve çavdara ayni fiyatla el koymak salâhiyetini almış bulunmaktadır. Tüccarın elindeki stoklar için dahi el koyma fiyatı, orta Anadoluda 8 - 8,5 kuruş olarak kabul edilmiştir. Tüccarın ellerinde bulunan buğday ve çavdarların bugünkü maliyet fiyatları göz önünde bulundurulursa, bu muamele ile tüccara geniş ölçüde bir kâr bırakıldığı ve yapılan işin mahiyeti itibarile kendileri için kârlı bir ticarî muameleden başka bir şey olmadığı derhal anlaşılır. Bu karar ile onlardan istenilen şey, sadece mühim bir kâr mukabilinde mallarını satışa arzetmeleridir.

Kararnamenin mühim bir hususiyetini de, bilhassa tebarüz ettirmek isterim: Bu kararnameye göre müstahsil elindeki mallara el konulması bahis mevzuu olmadığı gibi, tüccar elindeki stoklara el konulması keyfiyeti de ancak muayyen mıntakalar inhisar ettirilmiştir.

Kararnameler, bugün meriyete girmiş bulunmaktadır. Bu tedbirlerle hükûmet, buğday meselesini halletmek ve Toprak Mahsulleri Ofisini piyasada hâkim ve nâzım vaziyete sokmak hususundaki kat'i kararını açıkça ilân etmiş oluyor. Bu tedbirler, ayni zamanda muhtelif devlet müesseselerini mütehalif fiyatlarla buğday mübayaası külfetinden de kurtarmış olmaktadır.

Türk - İngiliz Ticarî anlaşması

İngiliz gazeteleri anlaşmanın ehemmiyetini tebarüz ettiriyorlar

Londra, 5 (a.a.) — Röyter ajansı Türk - İngiliz ticaret anlaşması hakkında şunları yazıyor:

Bu anlaşma Türk ve İngiliz hükûmetleri arasında uzun müzakerelerin mahsulüdür. Anlaşma Türkiyenin İngiliz krallığı ve Britanya imparatorluğu ile olan mali ve ticarî münasebetlerinin bütün sahalarına şamil bulunmaktadır. Sureti tesviyeler Türk toprak mahsulleriyle satılması Türk milli ekonomisi için lâzım olan diğer istihsalâtın mübayaasını teshil edecektir. Mübayaat milyonlarca liraya baliğ olacaktır.

Diğer taraftan sureti tesviyeler Türk hükûmetine ve mahallî Türk ithalâtçılarına İngiltereden ve Britanya imparatorluğundan yalnız hükûmet müesseselerine lâzım olan emtiaya değil, ayni zamanda yünlü maddeler vesaire mübayaası imkânını verecektir.

Bu hususta evvelemirde İngilterenin yakın şarkla olan ticaretini kolaylaştırmak için ihdas edilmiş ve o zamandanberi faaliyet sahasını pek ziyade genişletmiş olan «İngiliz ticaret korporasyonundan» geniş bir surette istifade edilecektir.

Şimdiye kadar Türkiye dış ticaretinin yüzde onundan aşağı bir miktarı İngiltere ile yapılmakta idi. Bu nisbetin süratle artacağı ümid edilmektedir.

2,5 milyarlık muazzam bir Amerikan kredisi

Nevyork, 5 (a.a.) — Nevyork Herald Tribune, aşağıdaki haberi vermiştir:

Reserve Federal Banka müdürleri büro reisi Seccles, Birleşik Amerikanın İngiltereye 2.5 milyar dolarlık bir istikrazda bulunmasını ve İngilterenin de buna mukabil, beş sene müddetle müstemlekelerinde elde edilen altınları Amerikaya vermeği taahhüd etmesini teklif etmiştir.. Bu teklif, geçen perşembe günü Nevyorkta bankerler sanayii müesseseler sahibi ve ekonomistler tarafından yapılan bir toplantıda ileri sürülmüştür.

İngiliz mali kudreti

Nevyork, 5 (a.a.) — İngilteden tayyare ile Nevyorka gelen İngiliz hazine mütehassısı Sir Fredrick Phillips, malî vaziyetin hiç bir zaman bugünkü kadar sağlam olmadığını gazetecilere söylemiştir.

Sir Phillips, Büyük Britanyanın malî kaynaklarının vüsatine her gün 45 milyon dolar sarfedebilmesi keyfiyetinin delil olduğunu ilâve eylemiştir.

Yunanlıların Arnavutluktaki mütemadî muvaffakıyetleri ve sanayii günde yirmi dört saat çalıştırmak suretiyle gerek millî müdafaa ve gerekse İngiltereye yardım için büyük bir hamle yapılabileceği hakkında senato hariciye komisyonu tarafından yapılan beyanat nikbinliği arttırmıştır.

Yunanlılar Avaseranda kapılarına geldiler

(Baştarafı 1 inci sayfada)

sarsılmaz şekildedir. Zira şimdiye kadar elde edilen muvaffakıyetler zafere doğru yolu açmaktadır.

Atina, 5 (a.a.) — Cebheden gelen son haberler şimal bölgesinde İtalyanların nisbeten gayri müsaid bir hava içinde Elbasan istikametinde mütemadiyen ricat etmekte olduklarını bildiriyor. Elbasan, Pogradeçin 60 kilometre kadar garbında Tiran ve Draç yolu üzerindedir.

İtalyan ölüleri arasında faşistlere gittikçe daha ziyade tesadüf edilmektedir.

Yunanlıların elde ettikleri muvaffakıyetlere rağmen, büyük Atina gazeteleri karilerine artık her şeyin Yunan ordusu için mükemmel bir surette cereyan ettiği tasavvuruna kapılmamalarını bildirmektedir.

İngiliz tayyareleri bir zafer kazandı

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Tayyarelerimiz çekilirken torpidonun durduğunu ve yana yattığını görmüşlerdir.

Yunanistan müttefiklerin ilk zaferini kazanmıştır

Londra, 5 (a.a.) — Dahiliye nazırı B. Herbert Morrison, bugün Soutamptonda söylediği bir nutukta, Yunanlıların «fevkalâde kahramanlığını» methetmiş ve demiştir ki:

Yunanlılar, fevkalâde kahramanlıkları ile, müttefiklerin davasına ilk büyük kara zaferi kazandırmışlardır.

Yunanistanın verdiği misal, bize şu ciheti tam yerinde olarak hatırlatıyor:

Cesaret, zekâ ve sarsılmaz bir azim, Davudun münafıkların şampiyonu Caloti yenmekte gösterdiği ayni süratle zorba adamın hesablarını alt üst edebilir .

İtalyan hezimeti daha henüz tamamlanmamış olmakla beraber Yunanlılar, İngiliz silâhlarının yardımile, dünyaya öyle bir cesaret misali göstermişlerdir ki, bu cesaret yalnız bu hedefe varmakla kalmıyacak, fakat daha büyük zaferler verecektir.

Alman - Rumen iktisadî anlaşması

İki hükûmet 10 senelik bir iktisadî anlaşma yapdılar

Berlin, 5 (a.a.) — D.N.B. ajansı bildiriyor:

Alamnya ile Rumanya arasında geçen müzakereler sonunda siyasî münasebetlerin islâhı neticesi olarak iki memleket arasındaki iktisadî işbirliğine aid esaslar tesbit edilmiştir.

Anlaşmalar çarşamba günü Almanya namına Alman nazırlarından Clodius, Rumanya namına da Rumanyanın Berlin elçisi ile Rumen iktısad nazırı Dimitriuç tarafından imza edilmiştir.

Bu anlaşmaların en mühimmi on senelik Rumen plânının tatbiki için yapılacak Alman - Rumen işbirliği aid protokoldur.

Bu protokolun metni şudur:

10 senelik bir plân mucibince Rumanyayı iktısaden teşkilâtlandırmak maksadiyle Rumen hükûmeti, bu plânın tatbik safhasında Alman hükûmetinin yardım ve işbirliğini temin için Alman hükûmetiyle temasa geçmiştir.

İNGİLİZ HARB NAZIRININ NUTKU

" Düşman yakın bir zamanda petrol darlığı ile karşılaşacaktır „

Londra, 5 (a.a.) — İktısadî harb nazırı B. Dalton demiştir ki:

İngiliz ablukası iyi işlemektedir. Düşman bazı maddeler hususunda her gün artan bir sıkıntıya düşmektedir. Ve endişe içindedir. Tekrar ediyorum ki, benim fikrimce düşman senelere değil fakat aylara şamil bir devre içinde petroldan müşkül vaziyette kalacaktır.

B. Dalton nutkuna devam ederek demiştir ki:

Almanların halen istihsallerinden daha fazla miktarda benzin sarfettiklerini zannediyorum. Alman istihmuş!... Şu halde ya tayyare sali, Almanyadaki tasfiyehanelerin yüzde seksenini ve petrol tesisatının yüzde doksanını ziyaret eden İngiliz hava kuvvetleri tarafından çok mühim surette sarsılmıştır. İngiliz hava kuvvetleri, Alman yağ istihsaline de hususi bir alâka göstermektedir.

Almanlarla yeni ticaret anlaşması

Ankara, 5 (Hususî Muhabirimizden) — Almanlarla yeniden 10 milyon liralık bir ticaret anlaşması için müzakereler yapılmağa başlanmıştır.

TEŞEKKÜR

Sevgili anne ve kardeşimiz Bayan Zehranın ebedi ziyaı dolayısile cenazesine veya evimize bizzat gelerek veya telefon, telgraf ve mektupla bizi taziyet lûtfunda bulunan zevata minnet ve şükranlarımızı ayrı ayrı arza teessürümüz mânidir. Mazur görmelerini büyük lûtufkârlıklarından bekler, her birine derin hürmetlerimizle arzı teşekkür ederiz.

Merhumun ağabeği : Diyarbakır mebusu Rüşdü Bayit, kızı: Erenköy Kız Lisesi son sınıfında Esma Fahriye Saygıner

ŞİMDİLİK BU KADAR

Harbi niçin mutlaka İngiltere kazanacak ?

— 2 —

İngiltere ile Fransa, Almanyanın Polonyaya tecavüzü üzerine Reich hükûmetine harb ilân ettikleri vakit bütün gözler İtalyaya çevrilmişti. Bir müddet evvel Hitlerle uzun bir mülâkatta bulunan Mussolininin de derhal müttefikine uyarak İngiltere ile Fransaya harb ilân etmesi beklendi. Fakat bu olmadı.

İtalya, bu harbe iştirak etmek niyetinde olmadığını ilân etti. Hitler de bu harbde müttefikinin yardımına ihtiyacı bulunmadığını söyledi. Diğer taraftan Umumi Harbde İtalyanın otuz senelik müttefiki olan Almanya ile Avusturyaya ihanet ettiğini bilenler: "Acaba gene böyle bir oyun mu oynanıyor?„ diye düşündüler. Hattâ bazı İngiliz, Fransız mahafili İtalyanın tarzı hareketini methetmeğe, Mussolininin lehinde sitayişlerde bulunmağa başladılar. Elhasıl bütün zihinlerde İtalyanın, Almanyanın aleyhine dönmek temayülünde olduğu ümidi doğdu.

Fakat bu ümid tahakkuk etmedi. İtalya bütün geçen kışın esnasında elinden geldiği kadar askerî vaziyetini kuvvetlendirmeğe çalıştı. Ayni zamanda Almanyadan boş kalan uzak ülkeler ticaretini ele aldı. İngilizler, İtalyan gemilerini torpillemiyorlardı. Bunun için İtalyan gemileri dünyanın en emin yolcu ve ticaret gemileri oldular. İtalya bu yüzden çok para kazandı. Ve mümkün mertebe gıda stoku hazırlamağa muvaffak oldu. Almanya da muhtaç olduğu bir çok maddeleri İtalya vasıtasiyle rahat rahat celbedebildi. İngiltere ile Fransa buna seyirci kalmaktan başka bir şey yapamadılar.

Ancak Fransa, Almanyanın önünde kat'î olarak yıkıldığı gün İtalya harbe karıştı. Ve bu dünya talih oyununda yerini aldı.

Şimdi Yunan - İtalyan harbi bize şunu kat'î olarak öğretiyor ki İtalyanın geçen eylülde harbe karışmamasının sebebi sadece askerî zâfıdır. Afrika çöllerinde saplanıp kalan İtalyan ilerleyişinin de sebebi budur.

Şu halde İtalya bu zâfını bildiği ve müttefiki Almanya da onu anladığı için İtalya harbden uzak kalmıştı. Ve bu uzak kalış hem kendisine, hem de Almanyaya ölçülmesine imkân olmıyan menfaatler temin ediyordu. Fakat Fransanın çok çabuk harb harici kalışı diktatörleri şaşırttı. Onlar her şey bitti zannettiler. Ve İtalya yarım kalan hazırlığı ile harbe iştirak etti.

Vaziyet umulduğu gibi inkişaf etmeyince ve İtalya kendi ihtiyatını yavaş yavaş istihlâk etmeğe başlayınca mesele oldukça çatallaştı ve İtalya, Almanya için bir müttefik değil, bir yük olmağa başladı. Öyle anlaşılıyor ki İtalyanın Yunanistana taarruzundaki yegâne maksadı Yunanistanı zapt ve Yugoslavyayı ihafe ettikten sonra bilhassa bu memleketlerde bulunan gıda maddelerine el koymaktı. Almanya, Rumanyayı eline geçirmiş ve onun bütün mahsulüne el koymuştu. Bulgaristan da mahsulünü Almanyaya satmıştı. Halbuki İtalyanın hem stokları tükenmek üzere bulunuyordu, hem de gıda alacak yeri yoktu. Ve bir an evvel daha büsbütün zayıflamadan buna teşebbüs etmeğe, kendisine yiyecek maddeleri tedarik etmeğe mecburdu.

Fakat Arnavutluktaki harekât onu bu ümide de veda etmek mecburiyetinde bıraktı. Eğer İtalya Arnavutlukta mağlûb olursa gıda maddeleri aldığı bütün Balkan Yarımadasından artık bir gram bile buğday alamıyacaktır.

Bu suretle muharebenin almış olduğu yeni safha, Almanyaya 40 milyon aç misafir getirmiş oluyor. Kendi boğazını güç doyuran Almanyanın sofrasına çöken bu 40 milyon aç misafir, İngiltereye, yanında Almanyaya karşı harbeden 40 milyonluk bir müttefikten daha büyük menfaatler temin etmiştir. Bu da İngilterenin kazanma şanslarını bir kat daha arttıran bir âmildir.

MURAD SERTOĞLU

Vekiller Heyeti toplantısı

Ankara, 5 (a.a.) — İcra Vekilleri Heyeti, bugün saat 16 da Başvekâlette Başvekil Dr. Refik Saydamın riyasetinde haftalık mutad toplantısını yapmıştır.

BULGARLAR NE İSTER?

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

mek için dülger ve çoban kıyafetine girdiler ve Manastırla Perlepeden gelip Resnede birleştiler. Bir ihtilâl komitesi kurmak için esasen anlaşmış oldukları için yapacakları teşkilâtın temellerini atmak güç olmadı. Evvelâ cemiyetin adını koydular, takib edeceği siyasetle tutacağı yol üzerinde mutabık kaldılar. Cemiyetin adı "Makedonya dahilî ihtilâl komitesi,, olacaktı. Maksadı Bulgar eksarhhanesinin tesisinden ve Bulgaristana bir beylik verilmesinden sonra müteferrik surette yapılan tedhiş hareketlerini bir nizam altına alarak daha müessir kılmak, Bulgarın ayak - lanma faaliyetlerini idare edici bir merkeze bağlamaktı.

Komitenin siyasî hedefi, Avrupa devletlerini Makedonya işine karışmağa mecbur etmek için ortalığı mümkün olduğu kadar kana boyamak olacaktı. Makedonya komitesi bu maksadı gerçekleştirmek için bilhassa karanlıkta işliyen müdhiş bir makine halinde kurulacak ve kendisinde kabiliyet görülen her Bulgar bir çarh gibi işlemek vazifesiyle bu makineye takılacaktı. Bu suretle komite Makedonyanın her köyü üzerinden silindir gibi geçecek, çarhlar keskin dişleriyle, hayatın önüne çıkan her nevini tahrib edecekti.

Bir taraftan bu komite kurulurken, diğer taraftan, Sofyada, Makedonyadan kaçan Bulgarların tesis ettiği diğer bir muhacir cemiyeti de kitablar ve istatistiklerle ve daha çok propaganda ve siyaset sahasında Makedonyanın Bulgaristana ilhakı gayesine taraftar toplamağa uğraşıyordu. Fakat, Makedonya komitecileri bu yolu çıkar yol bulmuyorlardı. Komitenin tesis tarihindeki gayesi, Makedonya işine devletlerin müdahalesini icab ettirmek, müdahaleden sonra bir muhtariyet ilân etmek, ondan sonra da Makedonyayı Bulgaristana ilhak etmekti. Zira devletlerin Makedonyanın Bulgaristana ilhakı bahsinde bir türlü uyuşamadıkları muhakkaktı. Makedonya iki defa Bulgaristana verilmiş, fakat beynelmilel ihtilâflar yüzünden, sonradan geri alınmıştı.

İşte bu suretle ve bu fikirlerledir ki iki alelâde Bulgar hocası. bir kış gecesi, izbe bir odada, tahta bir masanın başında, karşı karşıya oturdular ve tarihde nam salan geniş bir cinayet yuvasının temellerini attılar. Makedonya komitesi ortaya geçmeden bu temeller üzerinde teşkilâtlanmağa başlayacak, az zamanda ihtilâl fikri her tarafta semerelerini vermeğe başlayacaktı.

Komiteyi kurduktan sonra bunun hareket ve faaliyet sahasını tayin ve tahdid etmek lâzımdı. Hareket ve faaliyet sahası olarak Bütün Makedonya kabul edildi ve en geniş mânasında bir teşkilât kurmak azmiyle Makedonya Üsküp, Manastır, Serez, Selânik, Usturumca olarak beş ihtilâl mıntakasına taksim edildi. Bu mıntakalardan her birinin bir komitesi olacak ve bu komite "mıntaka komitesi,, namını alacaktı. Her mıntaka ayrıca nahiyelere, nahiyeler Desetnisa denilen onar kişilik gruplara.. onar kişilik gruplar nacalniklere, 3 - 4 nacalnik de bir voyvodaya tâbi olacaktı. Bundan başka her ihtilâl mıntakası iki üç voyvodahğa ayrıldı. Geniş şebekeyi idare etmek üzere bilhassa eksarhhanenin yetiştirdiği papazlardan ve hocalardan istifade oluna - caktı. Bu hocalar ve papazlar, komitenin dalları ve budakları halinde, memleketin her tarafına dağılacaklar ve az zamanda Makedonyayı müdhiş bir ihtilâl sarmaşığının korkunç ağları içine alacaklardı.

Maksad, en sade ifadesiyle doğrudan doğruya Osmanlı hâkimiyetini yıkmaktı. Bu maksada doğru yürürken yolda tesadüf edilecek her nevi hoşnutsuzluklardan istifade olunacaktı. Yalnız Bulgarlar değil, Makedonyadaki Müslümanlar da, merkezî hükûmete karşı kendilerini alâkadar eden muhtelif sebeblerin ve hoşnutsuzlukların istismarı suretiyle ayaklandırılacaktı. Gaye davayı kazanmaktı. Eğer bu davanın kazanılması için Müslüman Makedonyalıdan da istifade etmek fırsatları zuhur ederse - ki edecekti - bundan niçin istifade olunmıyacaktı? Yalnız Osmanlı hükûmeti değil, Makedonyada Osmanlı namını taşıyanların hepsi aldatılacak ve hepsi Bulgar gayesi yolunda birbiri aleyhine istismar olunacaktı.

Komiteyi ilk kuran iki azılı şerire, iki sene içinde, bir çok ikinci plân eşkıyasından başka, 1895 de Cotsa Deltchef adlı müdhiş bir şerir daha iltihak etti. Bu adam Sofya harbiyesini bitirmiş bir Bulgar zabiti idi ve komitenin müsellâh kuvvet - lerini sivil giymiş bir ordu, çete haline gelmiş taburlar şekline koymak vazifesini yüklendi. Az sonra bu ölüm sehpasına Kristo Muşef belâsı da iltihak edince Makedonyanın dört ayaklı cehennem makinesi tam surette teessüs etti. Hocalar ve papazlar etrafa dağılarak tahrikâta başladılar ve Makedonyayı, yer yer, müsellâh kıyamlara hazırlık olmak üzere teşkilâtlara bağladılar. Bunlar evvelâ şehirlerden başlıyor ve sonra şehirlerden köylere gelerek en iyi ihtilâl malzemesini Bulgar köylerinden alıyorlardı. Evvelâ dağlardaki köyleri hazırlıyor - lar, dağlardan sonra yaylalara, yaylalardaki Bulgar kalabalıklarına iniyorlardı.

Komite başlarının bilhassa dikkat ettikleri nokta sır saklamaktı. Muvaffakıyetin bütün anahtarı bu mevzuda gösterilecek dikkat ve itinaya bağlıydı. Bunun için komiteye alınacak kimseleri iyi seçmek, fedaileri esaslı bir imtihandan geçirmek lâzımdı. Öyle de yapıldı. Adamlar bu şekilde elenerek ahndıktan sonra aralarındaki teması da mümkün olduğu kadar tahdid etmek ihmal olunmadı. On kişinin bir şefi olacak ve diğer komitelerle yalnız bu şef temasta bulunacaktı. Bu şeften başka diğer dokuz kişi birbirini hattâ tanımıyacaktı.

Köy komiteleri toplanıp şehir komitesini, şehir komiteleri de toplanıp daha yüksek şehirler komitesini teşkil edeceklerdi ve hepsinin fevkinde esrarengiz merkez komitesi hüküm sürecekti.

(Arkası var)

RADYO

6/XII/1940 CUMA

8.00 Program ve memleket saat ayarı, 8.03 Müzik: Hafif program (Pl.), 8.15 Ajans haberleri, 8.30 Müzik programının devamı (Pl.), 8.45/9.00 Ev kadını - Yemek listesi.

12.30 Program ve memleket saat ayarı, 12.33 Müzik: Şarkılar, 12.50 Ajans haberleri, 13.05 Müzik: Zeybek ve oyun havaları, 13.20/14.00 Müzik: Karışık program (Pl.)

18.00 Program ve memleket saat ayarı, 18.03 Program ve memleket saat ayarı, 18.03 Müzik: Radyo «Swing» kuarteti (İ. Özgür ve Ateş Böcekleri), 18.30 Müzik: Şarkı ve türküler, 19.00 Müzik: Fasıl heyeti, 19.30 Memleket saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45 Müzik: Seçilmiş şarkılar, 20.15 Radyo gazetesi, 20,45 Temsil, 21.30 Konuşma (İktısad saati)), 21.45 Müzik: Radyo salon orkestrası (Violonist Necib Aşkın idaresinde).

22.30 Memleket saat ayarı, ajans haberleri; Ziraat, Esham - Tahvilât, Kambiyo - Nukut Borsası (Fiyat.) 22.45 Müzik: Radyo salon orkestrası programının devamı, 23.00 Müzik: Dans müziği (Pl.) 23.25/23.30 Yarınki program ve kapanış.

TİYATROLAR

Şehir tiyatrosu temsilleri

Tepebaşında Dram Kısmında
6/12/940 cuma günü akşamı saat 20.30 da
BULUNMAZ UŞAK
Yazan: J. M. Barrie

* * *

İstiklâl caddesi Komedi kısmında
6/12/940 cuma günü akşamı saat 20.30 da
DADI
Son haftası

BORSA

5 Birincikânun 940

			Açılış ve kapanış
Londra	1	Sterlin	5.24
New - York	100	Dolar	132.20
Cenevre	100	İsviç. Frc.	29.6875
Atina	100	Drahmi	0.9975
Sofya	100	Leva	1.6225
Madrid	100	Peçeta	13.90
Budapeşte	100	Pengö	26.5325
Bükreş	100	Ley	0.625
Belgrad	100	Dinar	3,175
Yokohama	100	Yen	31.1375
Stokholm	100	İsveç kr.	31.005

ESHAM ve TAHVİLÂT

Ergani			19.60
Sivas - Erzurum	2		19.—
»	»	3	19.—
»	»	4	19.—
»	»	5	19.—
»	»	6	19.—

Tasarruf etmek isteyen biri...

Kunduraların tabanlarını korumak için çoraplarını yırtıyor.

Fakat ucuz lâmba mübayaa etmek suretile ayni şekilde hareket edenler az değildir. Bu ampulların ne derecede daha pahalıya çıktığı elektrik faturası ödenildiğinde tezahhür eder.

Hakiki bir tasarruf yapmak isterseniz daha az cereyan istihlâkına mukabil en bol ışık veren TUNGSRAM ampullarını almalısınız.

TUNGSRAM

İN AZ PARAYA - EN BOL AYDINLIK

BOURLA BİRADERLER
İSTANBUL ANKARA İZMİR

Aslan ve Eskihisar Müttehit Çimento ve Su Kireci Fabrikaları Anonim Şirketinden

İLAN

16 Ağustos, 23 eylûl ve 13 teşrinisani 1940 tarihlerinde vuku bulacağı alelûsul gazetelerle ilân olunan fevkalâde hissedaran heyeti umumiyelerinde kanuni nisabı içtima hasıl olmadığından, mezkûr fevkalâde hissedaran heyeti umumiyesinin dördüncü defa olarak 19 kânunuevvel 1940 tarihine müsadif perşembe günü saat 14 te Beyoğlunda İstiklâl caddesinde Serkidoryan (Cercle d'Orient) binasında içtima edeceği yine gazetelerle ilân edilmiştir.

İşbu dördüncü içtimada nisabı müzakerenin hasıl olabilmesi için 38000 hisse senedinin tevdi edilmiş olması şarttır.

Hissedaran tarafından bu hususta vukua getirilecek ihmal kendi menfaatlerini ihlâl edecek mahiyette olup bunun tevlid edeceği muhtemel netayiçten Meclisi idare mesuliyet kabul etmiyeceğinden, hissedaranı kiramın ellerinde bulunan hisse senetlerini yevmi içtimadan en geç bir hafta eveline yani 11 Kânunuevvel 1940 çarşamba günü akşamına kadar şirket merkezine tevdi ederek veyahud bunları bankalara vererek makbuz mukabilinde alacakları mektupları şirkete teslim eylemeleri ve içtima günü behemehal heyeti umumiyede bizzat veya aharı tevkil suretile isbatı vücud eylemeleri sureti mahsusada ve kemali ehemmiyetle hissedaranı kiramın nazarı ittilâına vazolunur.

Şirket banka masraflarını tamamen deruhde ettiğinden Osmanlı banka sı, Ziraat bankası, İş bankası, Selânik bankası, Doyçe Oryentbank - Dresdner bank şubesinin Galata şubelerine teslim olunacak hisse senedatı için bu bankalar mudilerinden komisyon ve masraf namile hiç bir para almıyacaklardır.

Hisse senedatı tevdi edip te mazeretlerine binaen heyeti umumiyede hazır bulunmıyacak olan zevat diğerlerini tevkil ve yedlerindeki duhuliye varakalarını bunlara ciro etmek istedikleri takdirde, ciro için muktazi pul şirket tarafından tesviye edileceğinden, bu zevatın heyeti umumiye gününden evvel şirkete gelerek bu muameleyi itmam eylemeleri kendilerinden rica olunur.

Şirket ve bankalara tevdi edilip heyeti umumiyede isbatı vücud edilmek suretile istifade edilecek beher hisse senedi için mudiine bu senetlerin hini istirdadında beş kuruş tediye olunacaktır.

İstanbul, 5 Kânunuevvel 1940
Meclisi İdare

İstanbul Ziraat Mektebi Satınalma Komisyonundan:

Cinsi	Miktarı	Muhammen bedeli Lira	Kr.	İlk teminatı Lira	Kr.	Eksiltmenin Tarihi	Saati	Şekli
Harici elbise	90 takım	23	00	177	45	13/12/940	14	Açık
Palto imali- yesi	27 aded	8	00					
İş ayakkabısı (postal)	90 çift	7	50	50	62	13/12/940	14.30	Açık

İstanbul Ziraat mektebinin cins mikdarı yukarıda yazılı ihtiyacının 13/12/1940 tarihine rastlıyan cuma günü saat 14 de Beyoğlu İstiklâl caddesi 349 numarada liseler muhasebeciliğinde toplanacak komisyonda açık eksiltmesi yapılacaktır.

İsteklilerin belli saatten evvel muhasebe veznesine yatıracakları ilk teminat makbuzu ve 1940 mali yılı Ticaret Odası vesikasile birlikte eksiltme satinde komisyona müracaatları ve evsaf ve şartnameleri her gün adı geçen muhasebecilikte görüp öğrenmeleri. «11169»

İstanbul Defterdarlığından

Balıkhane binasında yaptırılacak 414 lira 36 kuruş keşifli tamir işi 9/12/1940 pazartesi günü saat 14 de Milli Emlâk Müdürlüğünde toplanacak komisyonda pazarlıkları ihaleedilecektir.

Taliblerin yüzde yedi buçuk nisbetinde muvakkat teminatla komisyona müracaatları. (11528)

İstanbul Belediyesi İlânları

İtfaiye ve diğer motörlü vesaitin yıllık ihtiyacı için alınacak 19 kalem muhtelif boya ve boya malzemesi açık eksiltmeye konulmuştur. Tahmin bedeli 1809 lira 10 kuruş ve ilk teminatı 135 lira 68 kuruştur. Şartnamesi Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 23/12/1940 pazartesi günü saat 14 de Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektupları ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (11548)

Sivas - Erzurum istikrazının beş buçuk milyon liralık yedinci ve son tertibinin Süskripsiyonu da diğer tertiplerde olduğu gibi halkın ve müessesatın gösterdiği rağbet neticesinde muvaffakiyetle kapatılmıştır. «11545»

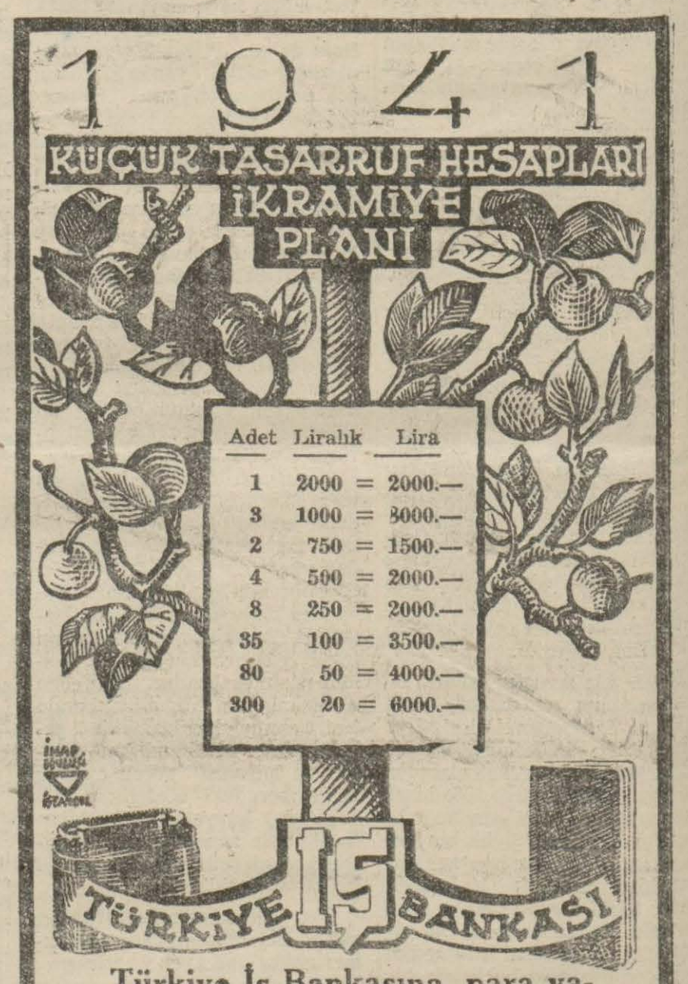

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda taliinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır

Kumbaralı ve kumbarasız hesaplarında en az elli lirası bulunanlar kuraya dahil edilirler.

Yeni Kazanç ve Muamele

Vergi kanunlarına göre
DEFTERLER HAKKINDA TAVSİYELER

İsimli broşürümüz çıkmıştır. Her kitabcıda bulunur. Büromuzdan da alabilirsiniz. Fiyatı 25 kuruştur.

İsmail Hilmi Afşar - Hesab ve tercemə bürosu

Meydancık - Güzelhan - TELEON: 23406

Sahibi: A. Cemaleddin Saraçoğlu — Neşriyat Müdürü: Macid Çetin
Basıldığı yer: (H. Bekir Cürsoylar ve Cemaleddin Saraçoğlu matbaası)

Bir çalgıcının seyahati

100

İkimiz de düşünüyorduk. Bulunduğumuz çayır otluktan ibaret idi. Bir tane taş bulmak da mümkün değildi. Açlıktan takatimiz kesilmişti. Kendi kendime şimendiferin ilk muvasalat edeceğimiz mahalle de uğrıyacağına ihtimal verdim. Biraz da işaret vazetmeden doğrudan doğruya bir tarafa gidivermeği münasib gördüm. Fredrih hiç bir fikrime itiraz etmiyordu. Yine ayağa kalktık. Karanlık içerisinden süratli adımlar ile yol almağa başladık.

Bir saat yol yürümüştük. Kulağımıza köpek sesleri geliyordu. Bir köye yaklaştığımızı anladık. Çünkü bizim yiyecek bulamadığımız mahallerde köpek bulunamıyacağı meydanda. Binaenaleyh on dakika sonra önümüzde bir çok hafif ışıklar peyda oldu.

Hakikaten bir köye yaklaştığımıza kanaat getirdik. İlerledikçe ışıklar daha ziyadar görünüyor, köpek sesleri çoğalıyordu. İki arkadaş daha ziyade koşmağa başladık.

Köyden içeri girdiğimiz sırada sokakta kimseler yoktu. Genişçe bir sokağa saptık. Birdenbire önümüze bir ka köpek çıktı. Yabancı olduğumuzu anlamış olacaklar ki hemen havlamağa, bizi ısırmak için üzerimize hücuma başladılar. Fredrih:

— Aman Alfred! Beni muhafaza et. Köpekten pek korkarım. Küçük iken bir köpek bacağımı ısırmıştı.

Diye bağırdı ben:

— Beni kim muhafaza etsin? Koca koca sığırlardan korkmayıp ta köpeklerden korkmak ne kadar münasebetsiz! Keşki küçüklüğünde kolunu da bir öküz ısırsaydı da benim başıma bu işleri getirmeseydin.

Dedim. Köpekden ben de korkuyordum, elimizde bir sopa bile yok. Şimdi Fredrih ile çene çalmanın sırası değildi. Arkamızı bir ev kapısına dayadık. Köpekler üzerimize hücum ettikçe el ve ayaklarımız ile müdafaa ediyor, ara sıra:

— Ey köylüler! Bizi köpekler ısıracak!

Diye bağırıyorduk. Beş dakika kadar köpeklerle uğraştık. Gittikçe şiddetlerini artırıyorlardı. Lâkin bu sırada arkamızı dayadığımız kapı birdenbire açılıverdi. İkimiz de arka üstü evin avlusuna yuvarlandık. Kapıyı açan adam:

— Ne oluyorsunuz? Siz kimsiniz, hırsız mısınız nesiniz? dedi. Yerden kalktım, muhatabımıza:

— Hayır mösyö yabancıyız. Aç kaldık. Bir aşçı dükkânında karnımızı doyurmak için bu köye geldik. Halbuki köpekleri açlıktan bizi yemeğe kalkışan bir köyde karnımızın aç kalacağına aklımız erdi.

Cevabını verdim. Adam bizi iyice süzdükten sonra:

— Siz fena adamlara benzemiyorsunuz. Vakıâ burada gece yarısı aşçı dükkânı bulunmaz. Fakat aç da kalmazsınız. Ben size yemek filân veririm.

Diyerek sokak kapısını kapadı. Ben:

— Teşekkür ederiz mösyö! Pek insaniyetli adamsınız! Siz bu köyün nesisiniz?

Dedim.

— Orasını sonra anlarsınız. Haydi bakalım yukarı.

Cevabını verdi.

Ev sahibi elinde bir lâmba bulunduğu halde önümüze düştü. Bizi üst kata çıkardı. Fakat üst kat der demez sakın Mikaellanın şatosu kadar yüksek bir yere çıktığımızı zannetmeyiniz.

Dört beş ayak merdiven çıktıktan sonra kendimizi üst katta bulmuştuk. Sofa biraz genişçe idi. Ev sahibi oda kapılarından birini vurdu:

— Liza biraz kalk. İki yabancı gelmiş.

Dedi. Bizi de diğer odalardan birine götürdü. Odanın mefruşatı gayet fena idi. Yerde eski, bir kaç yerinden yamalı bir keçe, pencerelerde en adi perdeler vardı.

Büyücek, yine eski bir kanape, hasırının bazı mahalleri tamir edilmiş dört beş sandalye, üzeri kitaplar ile dolu bir masa, köşenin birine yerleştirilen ve üzerinde bir toprak testi, kalın kulplu kaba bir bardak bulunan diğer bir masa odanın mefruşatını teşkil ediyordu. Gece yarısı iki yabancıyı evine kabul eden ev sahibini gözden geçirdim. Orta boylu, ensesi gayet kalın, saçları kulaklarını, yüzünün yarısını setredecek derecede uzun, karnı ileri doğru çıkmış mavi gözlü, biraz irice ağızlı fakat güler yüzlü bir adam idi. Ayaklarına siyah pantalonla, arkasına uzun bir gömlek giymiş idi. Ev sahibi:

— Delikanlılar. Kanapenin üzerine oturunuz, şimdi zevcem yemeğinizi getirir.

Dedi. Ben de:

— Teşekkür ederiz mösyö! Fakat siz kimsiniz? Bana pek merak oldu.

Demekten kendimi alamadım, ev sahibi gülerek:

— Öyle ise söyliyeyim. Ben bu köyün rahibiyim.

Cevabını verdi.

— Ben de öyle anlamış idim.

— Neden?

— Saçlarınızın uzunluğu, karnınızın büyüklüğü ve şu köşede asılı duran salib bir rahib olduğunuzu meydana koymağa kâfi.

— Bravo! Pek zeki adamlarsınız.

Biraz sonra oda kapısı açıldı. Üzerine uzunca bir manto almış, kırk beş yaşlarında tahmin olunabilir bir kadın gözlerini uğuştura uğuştura içeri girdi, rahibe:

— Bunlar kim?

Dedi.

— Yabancı galiba? Yolu şaşırmışlar bu köye düşmüşler: Demin bir gürültü oldu. Köpekler bağrışıyorlardı. Sebebini anlamak için kapıyı açtım, meğer bu iki adam da köpeklerin iri dişlerine karşı vücutlarını muhafaza etmek maksadile arkalarını bizim kapıya dayamışlar, kapı açılır açılmaz avluya düşüverdiler. Karınları acıkmış. Şunlara biraz yemek verelim.

Kadın zevcinin fikrine derhal muvafakat etti. Bize yemek getirmek üzere odadan dışarı çıktı. Rahib:

— Siz nereye gidecek idiniz?

Dedi.

— Napoliye.

— Nasıl Napoliye?

— İtalyadaki.

— Ey burada ne işiniz var? Napoli buraya çok uzaktır. Yanlış gelmişsiniz.

— Hayır. Şimendiferciler öyle söylediler.

— Yani şimendifer ile mi gidiyordunuz?

Rahibin bu suali üzerine Viyanadan şimendifer arabası ile mufarakat ettikten sonra bu saate kadar başımızdan geçen halleri birer, birer anlattım.

En nihayet şimendiferden atladığımızı da söyledik.

Rahib:

— Bu ne cesaret çocuklar! Ya tekerleklerin altında kalsa idiniz, dedi.

— Hayır mösyö rahib, çünkü uzağa atladık.

Ev sahibi ile epey konuştuk. Bizim köydeki rahib ile zevcesi gibi bunların da gayet iyi kalbli adamlar olduklarını, hattâ ben mükemmel surette okuyup yazdırdıklarını, babamın evinden kovulduğumu an'anesi ile anlattım.

Rahib bazan:

— Vah! Vah!

Ara sıra:

— Çok şey! Çok şey!

Diyip duruyordu.

Bizim köydeki rahibin evi gayet muntazam ve temiz idi. Bulunduğumuz odanın mefruşatını biraz evvel tarif etmiş idim ki böyle eski püskül eşya bizim keşişin evinde bulunmaz. Bu da merakımı mucib oldu. Ev sahibine:

— Mösyö rahib! Sizin eviniz viran, küçük ve mefruşatı pek işe yarıyacak şeyler değil. Bizim rahibin evini bir defa görseniz ağzınızın suyu akar. Paranız yok mu?

Dedim.

Rahib başını salladıktan sonra:

— Zararı yok oğlum. Bize bu kadarı da yeter.

Diyiverdi. Rahibin karısı büyücek bir tepsi olduğu halde oda kapısından içeri girdiği sırada bizim de midelerimiz açlıktan sızlamağa yüz tutmuş idi. Kadın elindeki tepsiyi bir sandalyenin üzerine koyduktan sonra oturduğumuz kanapenin önüne koydu!

— Haydi çocuklar.

Dedi. Bizi teşvike hacet bile yok idi.

(Arkası var)